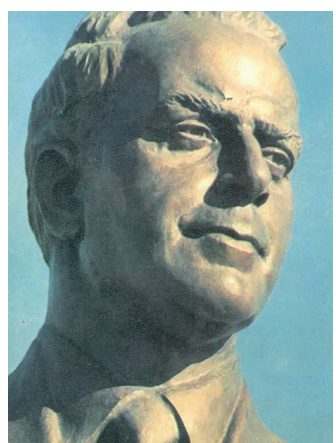

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Huseynov

**YENİ
AZƏRBAYCAN**

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərəfəsidir.
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

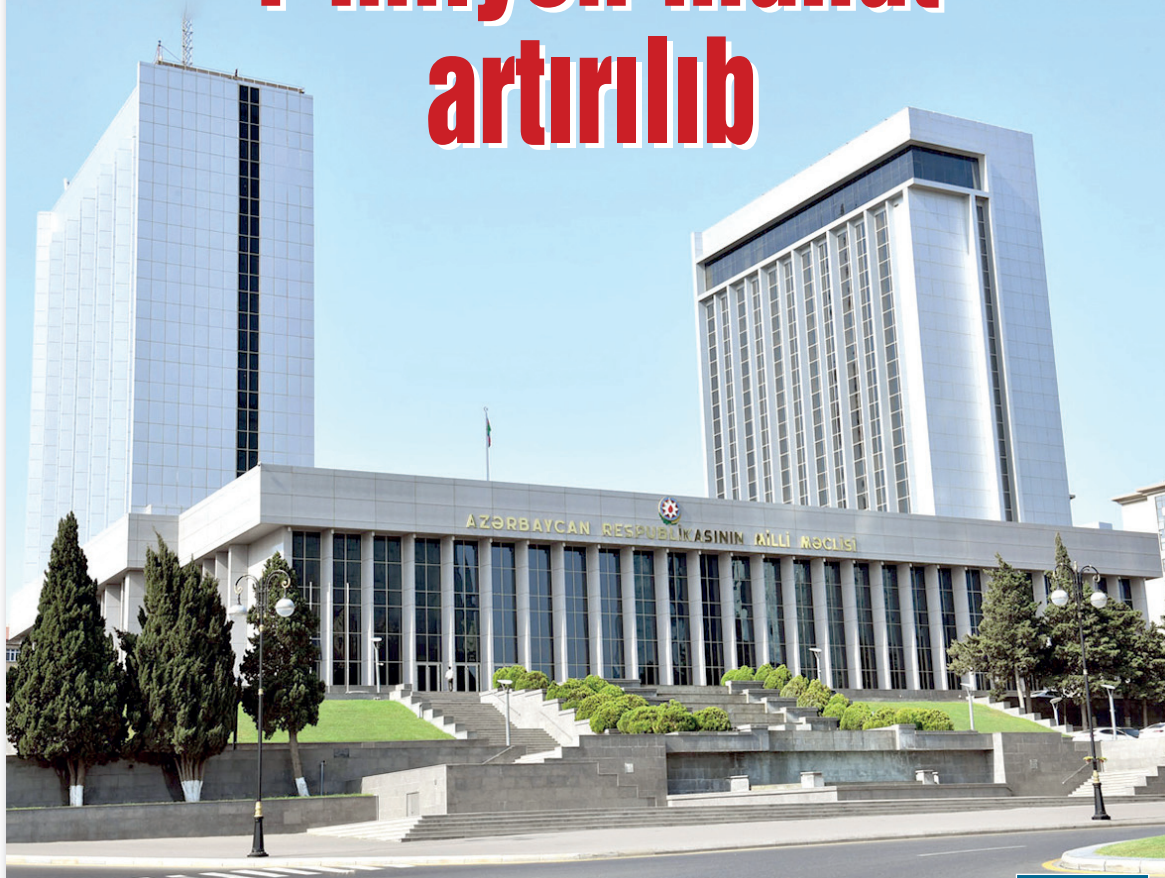
17 dekabr
2024-cü il,
çərşənbə axşamı
№ 232 (6818)
Qiyamət
60 qəpik

Tərəfdaşlığın nümunəsi...

Bax səh. 3

Siyasi partiyalara maliyyə yardımı 1 milyon manat artırılıb

Bax səh. 2

Sərhəd tanımayan fəaliyyət

Bax səh. 3

XXI əsrin layihəsi

Bax səh. 4

İcma təqdirəlayiq hesab edir...

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İrqi ayrı-seçkiliyin ləğv edilməsi üzrə Komitəsində Ermənistanın dövrü məruzəsinə dair baxışı zamanı BMT ekspertləri tərəfindən azərbaycanlıların Ermənistandan deportasiya edilməsi və bu ölkənin ərazisində Azərbaycan xalqına məxsus mədəni irsin dağıdılması ilə bağlı məqamlar vurğulanıb. Qərbi Azərbaycan İcması BMT ekspertləri səviyyəsində bu məqamların qabardılmasını təqdirəlayiq hesab edir.

Bununla bağlı İcmanın yaydığı bəyanatda bildirilib ki, Ermənistan nümayəndə heyətinin bu mövzuda suallara dözümsüz münasibəti, bizim üçün əziz olan Göy Məscidin Azərbaycan xalqına mənsubluğunu bir daha danması erməni cəmiyyətində dərin kök salmış Azərbaycanofobiyanın, qondarma "etnik müstəsnaqlıq" xəstəliyinin bariz nümunəsidir. Bu, eyni zamanda, Ermənistanın iki ölkə arasında münasibətlərin normalaşdırılması barədə gəlişigözlə sözləri ilə tam ziddiyyət təşkil edir. "Ermənistanın işğal dövründə Yuxarı Gövhər ağa məscidinin Azərbaycan xalqına məxsusluğunu inkar etməsi siyasəti tam uğursuzluğa düşər olduğu kimi, Göy Məscidin də Azərbaycan mənşəyini danmasının heç bir perspektivi yoxdur. Nə Ermənistan rəsmilərinin BMT kürsülərindən isticar cavabları, nə də Fransanın Ermənistandakı irqi səfirinin gülünce tvitləri, "atmaca"ları Azərbaycan xalqının qədim tarixini, zəngin mədəni irsini, izini silə bilməz", deyər bəyanatda vurğulanıb.

İcma BMT Komitəsinin Ermənistanla "Azərbaycan və Ermənistan kontekstində mediada və internet məkanında rəsmilərin və siyasətçilərin nifrət dolu çıxışlarından narahatlıq ifadə etməsi" ilə bağlı verdiyi tövsiyəsini Ermənistanın azərbaycanlılara qarşı yürütdüyü irqi siyasətin BMT tərəfindən qeyd alınması kimi qiymətləndirib. Bu xüsusda, BMT ekspertlərini Ermənistanla Azərbaycanofobiya problemini diqqətdə saxlamağa, bu ölkədə medianı, internet məkanını daim monitorinq etməyə çağırılıb. "Biz, eyni zamanda, BMT-nin digər aidyyəti qurumlarını Ermənistanla bağlı müzakirələr zamanı Qərbi azərbaycanlıların pozulmuş...

Bax səh. 3

Bax səh. 4

YAP İdarə heyətinin iclası

Özəl pensiya fondları: yeni sosial yığım mənbəyi

Bax səh. 5

Ekoloji problemlərin həlli üçün...

Bax səh. 5

6-cı Prezident seçildi...

Bax səh. 7

17 beynəlxalq konfrans...

Azərbaycan müstəmləkəçiliyə və neokolonializmə qarşı mübarizə aparan xalqları dəstəkləyir. Dövlətimiz bu mövqeyini bütün beynəlxalq platformalarda bəyan edib. Bakı Təşəbbüs Qrupunun (BTQ) yaradılması da bu məqsəddə xidmət edir. Belə ki, Bakı Təşəbbüs Qrupu Qoşulmama Hərəkatının ötən il iyulun 5-6-da Bakıda keçirilmiş nazirlər toplantısı çərçivəsində baş tutan tədbirin nəticəsi olaraq yaradılıb. Yarandığı vaxtdan Bakı Təşəbbüs Qrupu ölkəmizdə və xaricdə, o cümlədən BMT müstəvisində həmin xalqların hüquqları ilə bağlı çoxlu sayda beynəlxalq konfrans təşkil edib.

Qrup tərəfindən 7-dən çox hesabat hazırlanıb

Yeri gəlmişkən, Dekolonizasiya Günü münasibətilə geniş hesabatın təqdimatı zamanı Bakı Təşəbbüs Qrupunun icraçı direktoru Abbas Abbasov bildirib ki, bu il təşkilat tərəfindən 17 beynəlxalq konfrans keçirilib. Bu konfransların əksəriyyəti BMT-nin mənzil qəragahında reallaşdırılıb. Onun sözlərinə görə, Bakı Təşəbbüs Qrupu tərəfindən 7-dən çox hesabat hazırlanıb və beynəlxalq təşkilatlara təqdim olunub. Həmçinin, Bakı Təşəbbüs Qrupu 2024-cü ildə 5 memorandum imzalayıb. BTQ beyn mərkəzi kimi xarici tədqiqatçılarla sıx əməkdaşlıq edir, dekolonizasiya sahəsində tanınmış araşdırmaçılarla birgə işlər görür.

A. Abbasov diqqətə çatdırıb ki, bu xüsusda, xarici tədqiqatçılar tərəfindən iki sanballı hesabat hazırlanıb: "Tədqiqatın məqsədlərindən biri materik Fransanın dənizsırı əraziləri ilə eyni idarəçiliyə və qanunvericiliyə baxmayaraq kəskin fərqləndiyini, bu xüsusda Fransa hökumətinin məqsədyönlü diskriminasiya siyasəti yürütdüyünü oxuculara göstərməkdir. Gəlir səviyyələri, iqtisadi struktur, xarici borc, idxal və ixrac, enerji istehsalı və infrastruktur kimi əsas iqtisadi göstəricilərə diqqət yetirməklə bu araşdırma hər bir regionun üzləşdiyi fərqli çətinlikləri və imkanları təqdim edir".

BTQ-nin sıx əməkdaşlıq etdiyi regionların sayı 18-ə çatıb...

Bax səh. 3

Siyasi böhran "növbəsi" Almaniyaya çatdı...

Bax səh. 5

Suriya: Ankaranın təhlükəsizlik prioritetləri, Qəterin iqtisadi dəstəyi...

Bax səh. 6

Tərəfdaşlığın nümunəsi...

Prezident İlham Əliyev Müqəddəs Taxt-Tacın Dövlətlər və Beynəlxalq Təşkilatlarla əlaqələr üzrə katibini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 16-da Müqəddəs Taxt-Tacın Dövlətlər və Beynəlxalq Təşkilatlarla əlaqələr üzrə katibi arxiyepiskop Paul Riçard Qallageri qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, arxiyepiskop Paul Riçard Qallager Roma Papası Fransiskın salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Roma Papasına çatdırmağı xahiş etdi.

Roma Papasının sonuncu dəfə 2016-cı ildə Azərbaycana səfər etdiyini deyən dövlətimizin başçısı həmin vaxt və özünün 2020-ci ildə Vatikanı səfəri çərçivəsində Roma Papası ilə görüşlərini məmnunluqla xatırladı, Roma Papasını ölkəmizə səfərə dəvət etdi.

Səfərinin əsas məqsədinin Azərbaycanda II İoann Pavelin şərafinə tikiləcək katolik kilsəsinin yerləşəcəyi ərazinin təqdis edilməsi olduğunu deyən qonaq bu

kilsənin inşası üçün ərazinin ayrılmasına və göstərilən dəstəyə görə Prezident İlham Əliyevə dərin təşəkkürünü bildirdi, bunun tərəfdaşlığın nümunəsi olduğunu və ölkəmizdəki katolik icması tərəfindən çox böyük rəğbətə qarşılandığını vurğuladı.

Dövlətimizin başçısı yeni kilsənin inşasına başlanmasından məmnunluğunu ifadə edərək, Arxiyepiskop Paul Riçard Qallagerin ölkəmizə səfərinin və kilsənin tikiləcəyi ərazinin təqdis edilməsinin Müqəddəs Taxt-Tacın Azərbaycanın katolik

icması ilə əlaqələrə verdiyi önəmi nümayiş etdirdiyini dedi. Prezident İlham Əliyev yeni tikiləcək kilsənin əlaqələrimizin yaxşı rəmzi olacağını vurğuladı.

Qonaq Azərbaycanda müxtəlif dini icmaların nümayəndələrinin sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşamasında Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və Prezident İlham Əliyevin rolunu xüsusi olaraq qeyd etdi. Arxiyepiskop Paul Riçard Qallager vurğuladı ki, müxtəlif dinlərin və konfessiyaların nümayəndələrinə bu cür hörmət göstərilməsi, harmonik şəraitin yaradılması Azərbaycanın və xalqımızın fərqləndirici xüsusiyyətlərindən biridir.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın multikulturalizm ənənələrini qeyd edərək, ölkəmizdə müxtəlif xalqların və konfessiyaların nümayəndələrinin daim sülh, əmin-amanlıq və harmoniya şəraitində yaşadığını vurğuladı.

Arxiyepiskop Paul Riçard Qallager ö-

kəmizdəki katolik icmasının nümayəndələrinin Azərbaycan rəsmiləri və cəmiyyəti ilə rahat şəraitdə münasibətlərinin olmasından məmnunluğunu bildirdi və qeyd etdi ki, bu da Azərbaycana nüfuz gətirən amillərdən biridir. Qonaq ölkəmizə səfəri çərçivəsində çox səmərəli görüşlər keçirdiyini dedi.

Prezident İlham Əliyev bütün bunları Azərbaycan üçün fəxr hissi doğurduğunu

bildirdi, ölkəmizdə multikulturalizmin və çoxmillətliyin daim təmin olunmasını məmnunluqla qeyd etdi, bunu dövlət siyasəti ilə xalqımızın ənənəvi yaşayış tərzinin vəhdəti olduğunu dedi. Dövlətimizin başçısı qeyd etdi ki, müxtəlif millətlərin, dinlərin nümayəndələrinin ölkəmizdə sülh, dostluq və mehriban şəraitdə yaşaması Azərbaycana əlavə güc verir, sabitliyin və cəmiyyətdə əhəngdarlığın təmin olunmasına xidmət edir.

Azərbaycanın, həmçinin beynəlxalq

səviyyədə dinlər və mədəniyyətlər arasındakı dialoq prosesinə və bu sahədə əməkdaşlığa böyük töhfə verdiyini deyən dövlətimizin başçısı ölkəmizdə mütəmadi olaraq mədəniyyətlər və konfessiyalar arasındakı dialoq həsr edilən beynəlxalq tədbirlərin keçirildiyini məmnunluqla xatırladı.

Qonaq COP29-un uğurla keçirilməsi münasibətilə təbriklərini çatdırdı. Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, COP29 ərəfəsində dünya dini liderlərinin sammiti də keçirilib və orada dünya dini liderləri tərəfindən də iqlim dəyişmələri ilə əlaqədar beynəlxalq ictimaiyyətə müraciət olunub. COP29 zamanı Azərbaycanın müxtəlif tərəflər arasında körpülərin yaradılmasına çalışdığını deyən dövlətimizin başçısı bu tədbir çərçivəsində aparılan danışıqlar prosesinin uğurlu nəticələr verdiyini xüsusilə qeyd etdi.

Söhbət zamanı regional məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparıldı. Azərbaycan Prezidenti Cənubi Qafqaz regionunda sülhün və sabitliyin təmin olunması istiqamətində səylərini bundan sonra da davam etdirəcəyini vurğuladı.

Görüşdə Yaxın Şərqdəki vəziyyətə toxunuldu. Prezident İlham Əliyev Əsəd rejiminin çökməsindən sonra qardaş Türkiyə ilə məsləhətləşərək Suriya xalqının üzlaşdığı humanitar problemlərin həllinə dəstək verməyə hazır olduğunu bir daha qeyd etdi.

Arxiyepiskop Paul Riçard Qallager dövlətimizin başçısına xatirə hədiyyəsi təqdim etdi.

Siyasi partiyalara maliyyə yardımı 1 milyon manat artırılıb

2025-ci ilin büdcə zərfi üçüncü oxunuşda qəbul olunub

Dekabrın 16-da Milli Məclisin növbəti iclası keçirilib. Spiker Sahibə Qafarova iclasın gündəliyi barədə məlumat verib. Əvvəlcə 2025-ci ilin büdcə zərfinə daxil olan məsələlər üçüncü oxunuşda müzakirəyə çıxarılaraq qəbul olunub. Parlamentin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Azər Əmiraslanovun çıxışından sonra maliyyə Samir Şərifov gələn ilin büdcəsində dəyişikliklərlə bağlı məlumat verib.

S.Şərifov qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə siyasi partiyalara maliyyə yardımının ayrılması üçün ilkin proqnozlaşdırılan vəsait bir milyon manat və ya 20 faiz artırılır. Eləcə də, büdcə təşkilatlarında malların və xidmətlərin alınması üzrə xərclərin optimallaşdırılması yolu ilə əlavə 36 milyon manat vəsaiti sərfəstəşdirmək və aşağıdakı istiqamətlər üzrə xərcləri artırmaq nəzərdə tutulur. Buna Milli Məclisin maliyyə təminatının əlavə olaraq 815 min manat məbləğində artırılması, 2025-ci ildə

Yaponiyanın Osaka şəhərində keçiriləcək Ümumdünya Sərgisində - Expo-2025-də ölkəmizin təmsil olunması xərcləri də daxil olmaqla dövlət büdcəsində beynəlxalq fəaliyyət üzrə xərcləri 24 milyon manat artırılması, eləcə də ölkəmizin ixrac və investisiya potensialının təbliği ilə bağlı xərclərin maliyyələşdirilməsi üçün 10 milyon manat ayrılması daxildir.

O bildirib ki, büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən daxilolmalarını və ona müvafiq olaraq büdcədənəkar xərclərini 40 milyon manat məbləğində artırmaq nəzərdə tutulub. Nazirin sözlərinə görə, əlavə gəlir potensialının səfərbər edilməsi yolu ilə bir sıra publik hüquqi şəxslərə xərclərini dövlət büdcəsi hesabına deyil, daha çox öz gəlirləri hesabına təmin etməklə

xərclərinin dövlət büdcəsindəki ümumi məbləği 8 milyard 555 milyon manata çatdırılır. Həmçinin Naxçıvan Muxtar Respublikasına dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş xərclərindən ayrılması nəzərdə tutulmuş dotasiyanın məbləği 34,8 milyon manat azaldılır və eyni məbləğdə vəsait muxtar respublikanın ərazisində fəaliyyət göstərən Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin maliyyə təminatına yönəldilir. Təklif olunan dəyişikliklər qəbul edildiyi təqdirdə 2025-ci il üçün həm dövlət, həm də icmal büdcələrinin gəlir və xərcləri bərabər olaraq 40 milyon manat artır, yəni dövlət büdcəsinin gəlirləri 38 milyard 356 milyon manat, xərcləri 41 milyard 407 milyon 600 min manat, icmal büdcənin gəlirləri 43 milyard 950 milyon 500 min manat, xərcləri 47 milyard 629 milyon 400 min manat təşkil edəcək", - deyərək Samir Şərifov qeyd edib.

baycan, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstan arasında imzalanmış Saziş məhz bu məqsədlərə xidmət edir. "Hökumət 2030-cu ilədək enerji balansında bərpaulunan enerji payının 30 faizə yüksəldilməsini planlaşdırır. Naxçıvan, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur regionları yaşıl enerji zonaları elan edilib. Yaşıl keçid və bərpaulunan enerji sahəsində xarici tərəfdaşlarımızla birgə həyata keçirdiyimiz layihələr, həmçinin iktirafı və çoxtərəfli sazişlər Hökumətin yaşıl gündəliyinin əsasını təşkil edir. Prezidentin tapşırıqlarına uyğun olaraq Azərbaycan ərazisindən keçən beynəlxalq neqliyyat dəhlizlərinin tranzit potensialının artırılması istiqamətində kompleks tədbirlər həyata keçirilir", - deyərək Əli Əsədov əlavə edib.

DSMF-nin gəlir və xərcləri 7 milyard 676 milyon 420 min manat olacaq

Sonra Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Musa Quliyev Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun (DSMF) 2025-ci il büdcəsi haqqında qanun layihəsini üçüncü oxunuşda təqdim edib. Qanun layihəsinə əsasən, Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun 2025-ci il büdcəsinin gəlir və xərcləri 7 milyard 676 milyon 420 min manat məbləğində proqnozlaşdırılır.

"İşsizlikdən sığorta fondunun 2025-ci il büdcəsi haqqında" qanun layihəsi də üçüncü oxunuşda qəbul olunub. Layihəyə əsasən, İşsizlikdən sığorta fondunun 2025-ci il üzrə gə-

lir və xərcləri 260 milyon 700 min manat məbləğində proqnozlaşdırılır.

Bundan əlavə, 2025-ci il üçün yaşayış minimumu haqqında qanun layihəsi də üçüncü oxunuşda qəbul edilib. Layihəyə əsasən, 2025-ci il üçün yaşayış minimumu ölkə üzrə 285 manat, əmək qabiliyyətli əhali üçün 305 manat, pənsiyaçılar üçün 232 manat, uşaqlar üçün 246 manat məbləğində müəyyən edilib. Eləcə də ünvanlı dövlət sosial yardımının təyin edilməsi məqsədilə 2025-ci il üçün ehtiyac meyarının həddi 285 manat məbləğində müəyyənəldirilib.

11 ayda iqtisadi artım 4,1 faiz olub

Diqqətə çatdırılıb ki, Azərbaycanda 11 ayda iqtisadi artım 4,1 faiz olub, o cümlədən qeyri-neft sektoru 6,4 faiz artıb. Strateji valyuta ehtiyatlarımız 72 milyard dolları ötib. Birbaşa xarici dövlət borcumuz ÜDM-in cəmi 7,3 faizini təşkil edir. Makroiqtisadi proqnozlara əsasən, 2025-ci ildə ümumi daxili məhsulun 3,5 faiz (129,2 milyard manat), qeyri-neft sektoru üzrə 4,9 faiz real artım tempi proqnozlaşdırılır.

2025-ci ildə büdcənin əsas xərc istiqamətlərindən biri əhalinin sosial müdafiəsi və sosial təminatı olacaqdır. Şəhid ailələrinə, qazilərə diqqət və qayğı dövlət siyasətinin prioritetləri sırasında daim qalmaqda davam edəcək.

Baş nazir bildirib ki, ümumilikdə bütün istiqamətlər üzrə sosialyönlü xərclər

dövlət büdcəsi xərclərinin 40 faizini üstələyir. 2025-ci ildə minimum əməkhaqqı, pensiya, müavinət və digər sosial ödənişlərdə yeni artımlar 3 milyona yaxın vətəndaşı əhatə edəcək. Son 5 ildə həyata keçirilən 4 sosial islahat paketi isə 7 milyard manat olmaqla 4 milyon vətəndaşı əhatə edib.

Ölkə ərazisində qazlaşdırılma səviyyəsi isə 96,6 faizdir. Bu göstəriciyə görə ölkəmiz MDB və digər qonşu ölkələri qabaqlayır. Buna baxmayaraq, yerdə qalan 3,4 faiz abonentin təbii qazla təmin olunması üçün maliyyə imkanları çərçivəsində mərhələli şəkildə işlər görülməli. Hazırda bu istiqamətdə Hökumətin aidiyyəti qurumları yerli icra orqanları ilə müzakirələr aparır. "Eyni zamanda, "İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə qazlaşdırılma layihəsi" də paralel şəkildə həyata keçirilməkdədir", - deyərək Ə.Əsədov əlavə edib.

Baş nazir: 2030-cu ilədək enerji balansında bərpaulunan enerji payının 30 faizə yüksəldilməsini planlaşdırırıq

Büdcə müzakirələrinin sonunda Baş nazir Əli Əsədov çıxış edib. O bildirib ki, 2024-cü il Vətənimiz üçün siyasi müstəvidə çox önəmli tarixi hadisələrlə zəngin olub. Azərbaycanın müstəqillik tarixində ilk dəfə olaraq bütün suveren ərazimizdə fevralın 7-də növbədənəkar prezident seçkiləri, sentyabrın 1-də isə VII çağırış Milli Məclisə növbədənəkar seçkilər keçirilib.

Baş nazirin sözlərinə görə, Azərbaycanın 2030-cu ilə qədər sosial-iqtisadi inkişafa dair beş milli prioritetindən biri "Təmiz ətraf mühit və yaşıl artım ölkəsi" kimi müəyyən edilib: "Təsədüfi deyil ki, Prezidentin Sərəncamı ilə 2024-cü il "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan

edilib. Bu gün böyük fəxr və qürur hissi ilə qeyd edirik ki, dünyanın ən əhəmiyyətli və irimiqyaslı beynəlxalq mötəbər tədbirlərindən biri olan COP29 regionda ilk dəfə Azərbaycanda çox yüksək səviyyədə, mükəmməl təşkil olunmaqla keçirilib". Qeyd edilib ki, Avrasiyanın mühüm neqliyyat-tranzit qovşağı olan Azərbaycanın reallaşdırdığı və qovşulduğu beynəlxalq enerji layihələri ölkəmizə siyasi və iqtisadi dividendlər qazandırır. Ölkəmiz regionda enerji və neqliyyat sahələrində meqa investisiya layihələri həyata keçirir. Baş nazir deyib ki, ölkəmizin yaşıl enerji mənbəyi kimi Avropanın aparıcı tərəfdaşlarından birinə çevrilməsi əsas hədəflər sırasındadır. 2022-ci ildə Azər-

Azad olunmuş ərazilərə bu günədək 2417 ailə - 9306 nəfər köçürülüb

Baş nazir, həmçinin deyib ki, Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın rəhbərliyi ilə işğaldan azad olunmuş ərazilərdə bərpaparcuculuq işləri uğurla davam edir: "2020-ci ildən başlayaraq 2025-ci il də daxil olmaqla dövlət büdcəsindən bərpaparcuculuq işlərinə ümumilikdə 22 milyard manat yaxın vəsait ayrılıb. O cümlədən 2025-ci ildə 4 milyard manat ayrılıb. Böyük Qayıdış çərçivəsində keçmiş məcburi köçkünlərin işğaldan azad olunmuş ərazilərə köçürülməsi prosesi uğurla həyata keçirilir. Azad olunmuş ərazilərə bu günədək 2417 ailə - 9306 nəfər köçürülüb".

Məcəlləsində, İnzibati Xətlər Məcəlləsində, "Əhalinin sağlamlığının qorunması haqqında", "Hərbi xidmətkəmə haqqında" Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə", "Psixiatriya yardımı haqqında", "Azərbaycan Respublikasında səfərbərlik hazırlığı və səfərbərlik haqqında" və "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanunun layihəsi birinci oxunuşda müzakirəyə çıxarılıb. Qanun layihəsi müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılan vətəndaşların tibbi şəhadətləndirilməsi sahəsində göstərilən xidmətlərin optimallaşdırılması və elektronlaşdırılması, habelə hərbi xidmətə çağırışla bağlı müvafiq müddəaların dəqiqləşdirilməsi məqsədilə hazırlanıb.

Layihəyə əsasən, "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" Qanuna "tibbi şəhadətləndirilmə", "elektron kabinet" və "çağırış vərəqəsi" anlayışları əlavə edilir. Layihədə aidiyyəti dövlət orqanları arasında tibbi müayinənin notisiyələrinin elektron əldə edilməsi, əlilliyi müəyyən olunmuş çağırışçıların tibbi müayinəsinə dair müvafiq qərarın onların əyani formada tibbi müayinəsi aparılmadan çağırışçıya dair elektron informasiya sistemində mövcud olan məlumatlar əsasında qəbul edilməsi, müvafiq dövlət orqanlarının sistemlərinin qarşılıqlı inteqrasiyası ilə bağlı müddəalar əks olunub.

Bundan başqa, layihədə müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırış üçün nəzərdə tutulan son yaş həddinin 35-dən 30 yaşa endirilməsi təklif olunur.

Eyni zamanda, layihədə ilkin hərbi qeydiyyatın müddəti, habelə təşkilatlar tərəfindən ilkin hərbi qeydiyyatla alınmalı

olan vətəndaşların siyahılarının müvafiq icra hakimiyyəti orqanına təqdim edilməsi müddəti uzadılır. Çağırışçıların barəsində çağırış komissiyaları tərəfindən qəbul edilməsi qərarları onlara 10 gün müddətində deyil, 3 gün müddətində bildiriləcək. Layihədə müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılmalı olan vətəndaşların tibbi müayinədən keçməsi müddəti çağırış 2 ay qalmsı müddətdə müəyyən olunur.

Yuxarıda qeyd olunanlarla yanaşı, layihədə müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan azad edilərək hərbi qeydiyyatdan çıxarılan vətəndaşların dairəsi müəyyən olunur və təhsili davam etdirmək üçün çağırış möhlət verilməsi ilə bağlı maddə yeni redaksiyada verilməklə dəqiqləşdirilmə qanunda əks olunur. Belə ki, ba-

Hərbi xidmətə çağırış üçün son yaş həddi 35-dən 30-a endirilir

kalavriatda və magistraturada əyani təhsil alan tələbələrə çağırışa möhlət onların müvafiq olaraq 24 və 26 yaşa tam olanaq verilməli. Dövlət proqramları və tələbə mübadiləsinə dair hökumətlərarası təqaüd proqramları çərçivəsində təhsil alan çağırışçıların istisna təşkil edəcək.

Digər qanunlara dəyişikliklər isə "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" Qanunda mövcud olan müddəalardan və bu layihə ilə təklif edilən dəyişikliklərdən irəli gəlir. Müzakirələrdən sonra qanun layihəsi birinci oxunuşda qəbul olunub.

Qeyd edək ki, parlamentin növbəti iclası dekabrın 20-də keçiriləcək.

Sərhəd tanımayan fəaliyyət

Heydər Əliyev Fondu ilə Ruanda arasında əməkdaşlıq imkanları müzakirə olunub

Heydər Əliyev Fondunun xarici ölkələrdə reallaşdırdığı çoxsaylı layihələr

Azərbaycanın tarixdən gələn tolerantlıq ənənələrini uğurla davam etdirən Heydər Əliyev Fondu indiyədək xarici ölkələrdə çoxsaylı layihələr reallaşdırıb. Bu baxımdan Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə Heydər Əliyev Fondunun dost Bolqarıstanda reallaşdırdığı layihələr böyük əhəmiyyət daşıyır. Fond tərəfindən Bolqarıstanın Veliqo-Tirnov şəhərindəki "Trapezit-sa" Memarlıq Muzeyi Qoruğunun konservasiya və bərpası həyata keçirilib. Qoruğun bərpadan sonra açılışı 23 sentyabr 2016-cı il tarixində Bolqarıstanın Baş nazirinin, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın və Fondun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın iştirakı ilə baş tutub. Qeyd edək ki, "Trapezit-sa" Memarlıq Muzeyi Qoruğunun konservasiya və bərpası, texniki infrastrukturunun inşası və təmiri haqqında" saziş 2015-ci il mayın 27-də Sofiyada imzalanıb. Sazişə əsasən, Heydər Əliyev Fondu tarixi abidədə 158 metr uzunluğunda qərb divarının konservasiyası və bərpasını, 880 metr uzunluğunda turizm xiyabanının salınmasını, mədəni irs mərkəzinin yaradılmasını, ərazidəki orta əsrlərə aid 3 kilsənin təmiri və konservasiyasını həyata keçirib.

Fond tərəfindən belə layihələr həmçinin Vatikanda da uğurla həyata keçirilir. 2019-cu ilin fevral ayında Heydər Əliyev Fondu ilə Müqəddəs Pyotr Kilsəsi arasında imzalanmış müqaviləyə əsasən, Müqəddəs Pyotr Kilsəsi-

Cənubi Qafqazın ən böyük ictimai təşkilatı olan Heydər Əliyev Fondu beynəlxalq əlaqələrini davamlı olaraq genişləndirir. Elə bu günlərdə qurumun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva Kiqali şəhərində Ruanda Respublikasının Prezidenti Pol Kaqame ilə görüşüb. Görüşdə iki ölkə arasında əlaqələr, o cümlədən Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu ilə müxtəlif sahələrdə əməkdaşlıq imkanları müzakirə olunub.

nin Bazilikasında "Roma Papası I Leon ilə Hun imperatoru Atilla-nın görüşü" baryefinin və Vatikanda Bazilikasında katekombalarda yerləşən "Tullius Zethus" məqbərəsinin Heydər Əliyev Fondunun maliyyə dəstəyi ilə bərpa edilməsi mühüm əhəmiyyətə malikdir.

Cəngavər Ordeninin ən ali dərəcəsinə - IX Piy Ordeninin Böyük Xaçına (Dama di Gran Croce dell'ordine Piano) layiq görülüb.

Cari ilin sentyabr ayında isə Vatikan şəhəri dövləti üzrə qubernatorluq ilə Heydər Əliyev Fondu arasında Müqəddəs Pavel Bazilikasında bərpa işlərinə dair müqavilə imzalanıb. Sənədi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi, Heydər Əliyev Fondunun icraçı direktoru Anar Ələkbərov və Vatikan şəhəri dövləti üzrə qubernatorluğun prezidenti kardinal Fernando Vergez Alzaqa imzalayıblar.

Heydər Əliyev Fondu ilə İslam dünyası

Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatı (ICESCO) arasında əməkdaşlıq əlaqələri getdikcə dərinləşir. Cari ilin oktyabr ayında Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva ICESCO-nun Mərkəsinin Rabat şəhərində yerləşən qərargahında olub. Oktyabrın 14-də ICESCO-nun baş direktoru Salim bin Məhəmməd əl-Malikle görüşdə Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyəti, Azərbaycan- ICESCO əməkdaşlığı, o cümlədən

Fond ilə birgə layihələr müzakirə edilib. Bütövlükdə, gələcək əməkdaşlığın perspektivləri kifayət qədər genişdir. 2024-cü il 11 may tarixində Şuşada Heydər Əliyev Fondu və ICESCO arasında əməkdaşlığa dair memorandum imzalanıb. Memorandum mədəniyyət, elm və təhsil, yeni texnologiyaların inkişafı sahələrində təcrübə mübadiləsinin aparılmasını, eyni zamanda, birgə layihələrin icra olunmasını nəzərdə tutur.

Heydər Əliyev Fondu ilə İslam dünyası Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatı (ICESCO) arasında əməkdaşlıq əlaqələri getdikcə dərinləşir. Cari ilin oktyabr ayında Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva ICESCO-nun Mərkəsinin Rabat şəhərində yerləşən qərargahında olub. Oktyabrın 14-də ICESCO-nun baş direktoru Salim bin Məhəmməd əl-Malikle görüşdə Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyəti, Azərbaycan- ICESCO əməkdaşlığı, o cümlədən Fond ilə birgə layihələr müzakirə edilib

Ruanda ilə təhsil, mədəniyyət sahələrində əməkdaşlıq

Ruanda Prezidenti ilə görüşdə ikitərəfli əlaqələrin genişləndirilməsinin vacibliyini vurğulayan Leyla Əliyeva Afrika ölkələrində təhsil və mədəniyyət sahələrinin inkişafı istiqamətində layihələrin, təhsil üzrə mübadilə proqramlarının həyata keçiriləcəyini, incəsənət nümunələrini

görüşünü xatırladan Pol Kaqame göstərilən qonaqpərvərliyə görə təşəkkürünü bildirib, ölkəmizdən gözəl təəssürlərlə ayrıldığını deyib.

Pol Kaqame ölkəmizin, o cümlədən Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə Ruandada həyata keçirilən təhsil və mədəniyyət sahəsindəki layihələrə görə təşəkkür edib.

Bu günlərdə Ruandada Beynəlxalq Avtomobil Federasiyasının (FIA) Baş Assambleyasının iclasının keçirildiyini qeyd edən Pol Kaqame Azərbaycanın beynəlxalq layihələrə, o cümlədən dünyəvi əhəmiyyətli idman yarışlarına, xüsusilə Formula 1 yarışına uğurla ev sahibliyi etdiyini vurğulayıb. Gələcəkdə Formula 1 yarışının Ruandada da keçiriləcəyinə ümidvar olduğunu deyən Prezident Pol Kaqame bu istiqamətdə Azərbaycan Avtomobil Federasiyasının dəstəyinə böyük önəm verdiyini bildirib.

Mübariz FEYİZLİ

17 beynəlxalq konfrans... Bakı Təşəbbüs Qrupu hesabat açıqlayıb

Azərbaycan müstəmləkəçiliyə və neokolonializmə qarşı mübarizə aparan xalqları dəstəkləyir. Dövlətimiz bu mövqeyini bütün beynəlxalq platformalarda bəyan edib. Bakı Təşəbbüs Qrupunun (BTQ) yaradılması da bu məqsədə xidmət edir. Belə ki, Bakı Təşəbbüs Qrupu Qoşulmama Hərəkatının ötən il iyulun 5-6-da Bakıda keçirilmiş nazirlər toplantısı çərçivəsində baş tutan tədbirin nəticəsi olaraq yaradılıb. Yarandığı vaxtdan Bakı Təşəbbüs Qrupu ölkəmizdə və xaricdə, o cümlədən BMT müstəvisində həmin xalqların hüquqları ilə bağlı çoxlu sayda beynəlxalq konfrans təşkil edib.

Qrup tərəfindən 7-dən çox hesabat hazırlanıb

Yeri gəlmişkən, Dekolonizasiya Günü münasibətilə geniş hesabatın təqdimatı zamanı Bakı Təşəbbüs Qrupunun icraçı direktoru Abbas Abbasov bildirib ki, bu il təşkilat tərəfindən 17 beynəlxalq konfrans keçirilib. Bu konfransların əksəriyyəti BMT-nin mənzil qərargahında reallaşdırılıb. Onun sözlərinə görə, Bakı Təşəbbüs Qrupu tərəfindən 7-dən çox hesabat hazırlanıb və beynəlxalq təşkilatlara təqdim olunub. Həmçinin, Bakı Təşəbbüs Qrupu 2024-cü ildə 5 memorandum imzalayıb. BTQ beyn mərkəzi kimi xarici tədqiqatçılarla sıx əməkdaşlıq edir, dekolonizasiya sahəsində tanınmış araşdırmaçılarla birgə işlər görür.

A.Abbasov diqqətə çatdırıb ki, bu xüsusda, xarici tədqiqatçılar tərəfindən iki sanbalı hesabat hazırlanıb: "Tədqiqatın məqsədlərindən biri materik Fransanın denizasıırı əraziləri ilə eyni idarəçiliyə və qanunvericiliyə baxmayaraq kəskin fərqləndiyini, bu xüsusda Fransa hökumətinin məqsədyönlü diskriminasiya siyasəti yürütdüyünü oxuculara göstərməkdir. Gəlir səviyyələri, iqtisadi struktur, xarici borc, idxal və ixrac, enerji istehsalı və infrastruktur kimi əsas iqtisadi göstəricilərə diq-

qət yetirməklə bu araşdırma hər bir regionun üzvləşdiyi fərqli çətinlikləri və imkanları təqdim edir".

BTQ-nin sıx əməkdaşlıq etdiyi regionların sayı 18-ə çatıb

İcraçı direktor gələn il keçiriləcək tədbirlərin formatında dəyişiklik olacağını, alternativ addımlar barədə də düşünüldüyünü söyləyib. Hazırda Qrupun sıx əməkdaşlıq etdiyi regionların sayının 18-ə çatdığını bildiren A.Abbasov bunun da müsbət və mənfi yönünün mövcud olduğunu deyib. Gələn il Bakı Təşəbbüs Qrupunun coğrafi mövqeyini genişləndirmək planlarından danışan A.Abbasov vurğulayıb ki, BTQ 2025-ci ildən Reünion ilə əməkdaşlığa başlaya bilər.

Fransanın müstəmləkəçi siyasəti pislənilir

"İqtisadi bərabərsizliklər və inkişafa dair çağırışlar: Fransanın bəzi denizasıırı əraziləri ilə ABŞ-ın asılı ərazilərinin müqayisəli təhlili"ndə də materik Fransa ilə onun denizasıırı əraziləri, faktiki müstəmləkələri olan Yeni Kaledoniya və Fransız Polineziyası arasındakı iqtisadi, eləcə də əhəlinin sosial vəziyyəti və həyat şəraiti, gəlirləri, logistik imkanları və sair fərqlərini müqayisələri aparılıb". Bu fikirləri isə hesabatın təqdimatı zamanı Bakı Təşəbbüs Qrupunun şöbə müdiri Elgün Hacıyev söyləyib. O bildirib ki, Fransa iqtisadiyyatı istehsal, xidmət və texnologiya kimi sənayələrin əhəmiyyətli töhfələri ilə yüksək şəxslənib. Bunun əksinə olaraq, Yeni Kaledoniya və Fransız Polineziyasının iqtisadiyyatı materik Fransa ilə müqayisədə məhdud diversifikasiyalı turizm, mədəni xərçəmə və kənd təsərrüfatı kimi xüsusi sektorlardan yüksək asılıqlıla xarakterizə olunur. Bundan əlavə, Fransada adambaşına düşən ümumi daxili məhsul nisbətən çox olsa da, onun xaricdəki əraziləri daha yüksək işsizlik səviyyəsi, adambaşına düşən gəlirin aşağı olması kimi problemlərlə üzləşir.

"Tədqiqat, həmçinin Fransanın denizasıırı ərazilərinin enerji istehsalı imkanlarını araşdırır. Bildirilir ki, xüsusilə Yeni Kaledoniya mədən sənayesindən, Fransız Polineziyası isə turizm və enerji idxalından asılıdır", - deyə şöbə müdiri qeyd edib.

N.BAYRAMLI

İcma təqdirəlayiq hesab edir...

"BMT ekspertlərini Ermənistanda Azərbaycanofobiya problemini diqqətdə saxlamağa çağırırıq"

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İrqi ayrı-seçkiliyin ləğv edilməsi üzrə Komitəsinin Ermənistanın dövrü məruzəsinə dair baxışı zamanı BMT ekspertləri tərəfindən azərbaycanlıların Ermənistandan deportasiya edilməsi və bu ölkənin ərazisində Azərbaycan xalqına məxsus mədəni irsin dağıdılması ilə bağlı məqamlar vurğulanıb. Qərbi Azərbaycan İcması BMT ekspertləri səviyyəsində bu məqamların qabardılmasını təqdirəlayiq hesab edir.

Bununla bağlı İcmanın yaydığı bəyanatda bildirilib ki, Ermənistan nümayəndə heyətinin bu mövzuda suallara dözümsüz münasibəti, bizim üçün öziz olan Göy Məscidin Azərbaycan xalqına mənsubluğunu bir daha danması erməni cəmiyyətində dərin kök salmış Azərbaycanofobiyanın, qondarma "etnik müstənalıq" xəstəliyinin bariz nümunəsidir. Bu, eyni zamanda, Ermənistanın iki ölkə arasında münasibətlərin normallaşdırılması barədə gəlişigözlə sözləri ilə tam ziddiyyət təşkil edir. "Ermənistanın işğal dövründə Yuxarı Gövhər ağa məscidinin Azərbaycan xalqına məxsusluğunu inkar etməsi siyasəti tam uğursuzluğa düçar olduğu kimi, Göy Məscidin də Azərbaycan mənsəyini danmasının heç bir perspektivi yoxdur. Nə Ermənistan rəsmilərinin BMT kürsülərindən isticar cavabları, nə də Fransanın Ermənistan-dakı irqi səfirinin gülcünə tvtitləri, "atmaca"ları Azərbaycan xalqının qədim tarixini, zəngin mədəni irsini, izini silə bilməz", deyə bəyanatda vurğulanıb.

İcma BMT Komitəsinin Ermənistan "Azərbaycan və Ermənistan kontekstində mediada və internet məkanında rəsmilərin və siyasətçilərin nifrət dolu çıxışlarından narahatlıq ifadə etməsi" ilə bağlı verdiyi tövsiyəsini Ermənistanın azərbaycanlılara qarşı yürütdüyü irqi siyasətin BMT tərəfindən qeydə alınması kimi qiymətləndirib. Bu xüsusda, BMT ekspertlərini Ermənistan "Azərbaycanofobiya problemini diqqətdə saxlamağa, bu ölkədə medianı, internet məkanını daim monitorinq etməyə çağırılıb. "Biz, eyni zamanda, BMT-nin digər aidiyyəti qurumlarını Ermənistanla bağlı müzakirələr zamanı Qərbi azərbaycanlıların po-

zulmuş hüquqlarına toxunmağa və bu ədalətsizliklərin aradan qaldırılması üçün Ermənistanə tövsiyələr verməyə dəvət edirik", - deyə bəyanatda qeyd edilib.

Xatırladaq ki, dekabrın 3-də BMT-nin İrqi ayrı-seçkiliyin ləğv edilməsi üzrə Komitəsinin 114-cü sessiyası zamanı Ermənistan üzrə məruzəçi Yeung Sik Yuen Yeung Kam Con Komitənin bu ölkədə irqçi təşkilatları və bu təşkilatlarda iştirakı kriminallaşdıran qanunvericiliyin olma-dığını narahatlığını ifadə edib və son dövrlər ərzində nifrət zəminində baş vermiş cinayətlər barədə danışıb. Erməni kimliyinin azlıqlara qarşı dözümsüzlüyə haqq qazandırmaq üçün istifadə olunduğunu bildiren məruzəçi Ermənistan "etnik və milli mənsubiyyətinə görə insanlara qarşı nifrət zəminində çıxışların olma-dıya diqqəti çəkib və azərbaycanlıları və türkləri qarşı da bu cür çıxışların edildiyini vurğulayıb. Eyni zamanda, Azərbaycan əsilli Gürcüstan vətəndaşının Ermənistan "təcili eniş etməsi töyyə-rədən cəməsinə icazə verilməməsi mə-sələsini qaldıraraq, erməni nümayəndə heyətindən bununla bağlı açıqlama istəyib.

Bundan başqa, digər çıxış edən ekspertlər Ermənistanın məruzəsində Azərbaycanla bağlı çox sayda iddiaların yer aldığına təəccüblənərək, Ermənistan "bir nəfər azərbaycanlının belə yaşamadığı halda sənəddə Azərbaycanca bu qədər yer ayrılmasına aydınlıq gətirilməsinə sorğu ediblər. Ermənistan nümayəndə heyətinin rəhbəri, xarici işlər nazirinin müavini Vahan Kostanyan bu suala cavab verməkdə çətinlik çəkərək, azərbaycanlıların Ermənistan "yaşamadığını təsdiq edib, sənəddə Azərbaycanla bağlı yazılanların məruzənin mahiyyətinə uyğun olmayan təhlükəsizlik və siyasi vəziyyətə "əlaqələndirməyə" çalışıb.

Ümumiyyətlə, Qərbi azərbaycanlıların qayıdışı məsələsinin beynəlxalq müstəviyə çıxarılması Ermənistanı çox ciddi şəkildə narahat edir. Əgər belə olmasaydı, bu ölkənin rəsmilərinə, həm də er-

məni cəmiyyətinin müxtəlif nümayəndələrində bu mövzu təşviş yaratmazdı. Amma onların bu deməsinə asılı olmayaraq, Qərbi azərbaycanlıların tarixi torpaqlarına qayıdışı mütləq gerçəkləşməlidir. Təsədüfi deyil ki, Qərbi Azərbaycan İcması BMT Baş katibinə, Avropa İttifaqı Şurasının Prezidentinə, UNESCO-ya və digər beynəlxalq təşkilatlara müraciətlər edib. Bu müraciətlərin bir neçəsi BMT-nin rəsmi sənədi kimi yayılıb. Bütün bunlar qayıdış istiqamətində sistemli tədbirlər görüldüyünü təsdiq edir. Ermənistanın Qərbi Azərbaycan İcmasından qorxmasının əsas səbəbi də budur. Lakin Ermənistanın BMT-nin Nizamnaməsi daxil olmaqla müvafiq beynəlxalq hüquqi sənədlərə qoşulmuş olması bu ölkənin üzərinə onun ərazisindən qovulmuş azərbaycanlıların sülh yolu ilə öz evlərinə təhlükəsiz və ləyaqətlə qayıtmasına şərait yaratmaq daxil olmaqla onların hüquqlarının bərpası və qorunması sahəsində konkret öhdəliklər qoyur. Eləcə də İnsan Hüquqları Ümumi Bəyannaməsində, Mülki və siyasi Hüquqlar Haqqında Beynəlxalq Pakt, BMT-nin Qaçqınların Statusuna dair 1951-ci il Konvensiyası və 1967-ci il Protokolu və digər sənədlərdə həmin hüquq öz əksini tapıb.

Beləliklə, artıq ermənilər saxta iddialarını və yalanlarını dünyada həqiqət kimi qəbul etdirməyə çətinlik çəkirlər. Ona görə də, Ermənistan və erməni diaspor təşkilatları rasizm meyilliyi bu təhlükəli siyasətə son qoymalı, qonşu xalqlar və dövlətlərlə barışığa, sülhə xidmət edən siyasət yürütməlidir.

Nardar BAYRAMLI

XXI əsrin layihəsi

“Şahdəniz-2” üzrə yekun investisiya sazişinin imzalanmasından 11 il ötür

Dekabrın 17-də Xəzərin Azərbaycan sektorunda yerləşən “Şahdəniz-2” bloku üzrə hasil edilən qazın xarici tərəfdaşlarla yekun investisiya sazişinin imzalanmasının 11 ili tamam olur. 2013-cü ildə imzalanan həmin saziş “Şahdəniz-2” mərhələsi üzrə Azərbaycan qazının dünya bazarına ixracına dərin zəmin yaratmaqla, regionun enerji xəritəsinin dəyişməsinə mühüm rol oynayıb. “Şahdəniz-2”

layihəsinin gerçəkləşməsi Cənub Qaz Dəhlizi vasitəsilə mavi yanacağın Xəzər dənizindən Avropa İttifaqına (Aİ) çatdırılmasının əsasını qoyub. Təsədüfi deyil ki, bu nəhəng layihənin iqtisadi əhəmiyyətini dəyərləndirən Prezident İlham Əliyev “Şahdəniz-2”ni “XXI əsrin layihəsi” adlandırmışdı.

Qeyd edək ki, Xəzərin Azərbaycan sektorunda yerləşən “Şahdəniz” yatağı 1999-cu il-

də kəşf olunub. Bakıdan 70 kilometr cənub-şərqdə, suyun dərinliyinin 50-500 m arasında dəyişdiyi Xəzər dənizinin şelfində yerləşən bu yataq dünyanın iri qaz-kondensat yataqlarından biridir. Ehtiyatları bu günə 1,2 trilyon kub.metr qaz və 240 milyon ton kondensatdan ibarət olan nəhəng “Şahdəniz” yatağının kəşf edilməsi ölkəmizin enerji siyasətində yeni dövrün əsasını qoyub.

“Şahdəniz 2” mərhələsi qaz strategiyasında yeni səhifə açıb

“Şahdəniz” qaz layihəsi iki fazaya bölünür. “Şahdəniz 1” üzrə əməliyyatlara 2006-cı ildə başlanılıb. Birinci mərhələ üzrə maksimum hasilat ildə təxminən 10 milyard kub.metr qaz və gündəlik 50.000 barel kondensat təşkil edib. “Şahdəniz 1” əsas etibarilə qazın Gürcüstan və Türkiyəyə nəqlini təmin edib. 2007-ci il həmin blokdan hasil olunan təbii qaz “Bakı-Tbilisi-Ərzurum” (BTƏ) vasitəsi ilə Gürcüstanla nəql olunub, həmin il iyulun 3-də isə yanacaq Cənubi Qafqaz qaz boru kəməri ilə Türkiyəyə çatdırılıb.

Azərbaycanı dünyada qaz ixracatçısı kimi tanıdan “Şahdəniz 2” və ya Yatağın Təmmiqəşli İşlənməsi (YTİ) layihəsi üzrə hasilata isə 2018-ci ildə başlanılıb. Həmin ildə

illik qaz istehsalı 16 milyard kub.metrə bərabər olub. Bu, yanacağın Aİ-yə çatdırılması üçün artıq lazımı həcmdə mənbənin formalaşması demək idi. İxrac strategiyasına əsasən, Azərbaycan hökuməti və Cənub Qaz Dəhlizi konsorsiumu yanacağın Aİ-yə nəqlinin birinci fazası olan Trans-Anadolu (TANAP) layihəsini icra edib. 2012-ci ildə inşasına başlanan bu kəmər 2018-ci ildə istifadəyə verilib. TANAP qazın Avropa sərhədlərinə qədər ötürən 1839 km-lik nəhəng nəql sistemidir. Azərbaycan qazının birbaşa Avropaya tədarükünü nəzərdə tutan əsas arteriya isə Cənub Qaz Dəhlizinin ən mühüm tərkib hissəsi olan Trans-Adriatik Boru

baycan Aİ-nin 10, dünyanın 12 ölkəsinə qaz ixrac edir. Belə ki, Türkiyə, Gürcüstan, İtali-

Cənub Qaz Dəhlizinin əsas arteriyası - TAP

Ümumi uzunluğu 878 km olan TAP böyük və çoxşaxəli nəql sistemi infrastrukturudur, Avropa ölkələrinin təxminən 30 faizinin ərazisini əhatə edir. Kəmərin 550 km-i Yunanıstanın

ölkənin nəhəng in-nektorları qurulub. Belə ki, Bolqarıstan-na “mavi yanacağın” nəqli TAP-a birləşdirilən Yunanıstan-Bolqarıstan Inter-

şimal hissəsindən, 215 km-i Albaniya ərazisindən, 105 km-i Adriatik dənizinin dibindən, 8 km-i isə İtaliya ərazisindən keçir. Həmin marşrut xətti üzərində bir neçə

“Şahdəniz” ildə 25 milyard kub.metrədən çox qaz ixrac etməyə imkan verir

Hazırda Azərbaycanın “Azəri-Çıraq-Günəşli”, “Şahdəniz”, Abşeron” blokları və SOCAR-ın yataqları üzrə cəmi qaz hasilatının həcmi 45,8 milyard kub.metr təşkil edir. Cari ilin ötən 11 ayı ərzində hasil olunmuş

tağı, 7 milyard kub.metri isə SOCAR üzrə hasil olunub. Ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 1,8 milyard kub.metr artıq qaz hasil edilib. Hesabat dövründə xaricə qaz satışı

yanacağın 12,1 milyard kub.metri “Azəri-Çıraq-Günəşli”, 25,3 milyard kub.metri “Şahdəniz”, 1,4 milyard kub.metr isə “Abşeron” yatağı,

22,9 milyard kub.metr təşkil edib ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 5 faiz çoxdur. Avropaya 11,7 milyard kub.metr, Azərbaycanın Gürcüstan, Türkiyə və Aİ-yə ixrac etdiyi yanacağın əsas mənbəyi “Şahdəniz” bloku təşkil edir. Belə ki, 11 ayda ümumilikdə, 23 milyard kub.metrə yaxın olan qazın bütün partiyasını “Şahdəniz” təmin edib, hətta 2,3 milyard kub.metr əlavə qaz (istehsalın həcmi 25,3 milyard kub.metr) qalıb. Bu o deməkdir ki, təkcə “Şahdəniz” yatağı ildə 25 milyard kub.metrədən çox qaz ixrac etməyə imkan verir.

ELBRUS CƏFƏRLİ

YAP İdarə Heyətinin iclası keçirilib

Dekabrın 16-da Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) İdarə Heyətinin növbəti iclası keçirilib.

İclasda ilk olaraq Azərbaycan Respublikasında 2025-ci il yanvarın 29-na təyin edilmiş bələdiyyə seçkiləri ilə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyası tərəfindən bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin irəli sürülməsi məsələsinə baxılıb.

YAP Sədrinin müavini Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov Yeni Azərbaycan Partiyasının avanqard siyasi qüvvə kimi hər zaman ictimai-siyasi proseslərin öhdünə getdiyini və mühüm qərarlara imza atdığı, qarşıdan gələn bələdiyyə seçkilərinə də yüksək səviyyədə hazırlaşdığını qeyd edib. O bildirib ki, yerli özünüidarəetmə orqanlarında təmsil olunan YAP üzvləri xalqın etimadını böyük məsuliyyət kimi qəbul edərək bu sahədə konkret nəticələrin əldə olunmasına hesablanan məqsədyönlü fəaliyyət həyata keçirirlər: “Bununla bərabər, yerli özünüidarəetmənin təkmilləşdirilməsi, eləcə də əhaliyə göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsi və vətəndaş məmnunluğunun artırılması naminə qarşıda mühüm vəzifələr durur. Əminəm ki, xalqın iradəsi əsasında yeni formalaşacaq bələdiyyələrdə təmsil olunmaq hüququ qazanacaq YAP üzvləri də dövlət başçısının “Bizim siyasətimizin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşının rifahı və mənafeyi dayanır” fikrini əsas götürərək ötən dövrün təcrübəsini və yeni dövrün çağırışlarını nəzərə almaqla bu sahədə məqsədyönlü fəaliyyət göstərəcəklər”.

Tahir Budaqov seçkilərin keçiriləcəyi 685 bələdiyyənin hər biri üzrə, ümumilikdə

8071 namizədin müəyyən edildiyini və onların siyahısının İdarə Heyətinin üzvlərinə əvvəlcədən təqdim olunduğunu vurğulayaraq münasibət bildirilməsini xahiş edib.

YAP Sədrinin müavini Əli Əhmədov çıxış edərək ölkəmizdə ötən müddət ərzində yerli özünüidarəetmə orqanlarının inkişafı istiqamətində mühüm addımlar atıldığını diqqətə çatdırıb. O, seçkilərin əhəmiyyətinə toxunaraq YAP tərəfindən namizəddliyi irəli sürülən şəxslərin müasir, qalib və qüdrətli Azərbaycanın vətəndaşlarının yüksək rifahı naminə öz üzvlərinə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirmək üçün var gücü ilə çalışacaqlarına inamını ifadə edib və İdarə Heyətinin üzvlərini həmin namizədləri dəstəkləməyə çağırıb.

Məsələ səsə qoyulub və YAP-ın bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərinin siyahısı yekdilliklə təsdiq olunub.

Bundan sonra seçki komissiyalarının tərkibinə təklif olunan məşvəratçı səs hüquqlu üzvlər, seçki dairə və məntəqələrinə səsmə günü müşahidə aparacaq şəxslərlə bağlı məsələyə baxılıb və onların siyahıları təsdiq edilib.

İclasda yekun vuran YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov irəli sürülmüş namizədlərin göstərilmiş etimadı doğrultmaq üçün sözlərini əsirgəməyəcəklərinə əminliyini ifadə edərək onlara uğurlar arzulayıb: “İnanırıq ki, 2025-ci il yanvarın 29-da keçiriləcək növbəti bələdiyyə seçkiləri Ulu Öndər Heydər Əliyevin dəyərli mədəni-siyasi mirası olan və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə şəərəfli inkişaf yolunda əmin addımlarla irəliləyən Yeni Azərbaycan Partiyasına xalqımızın inam və etimadının növbəti bariz nümunəsi olacaqdır”.

Özəl pensiya fondları: yeni sosial yığım mənbəyi

Yeni fondun yaradılması vətəndaşlara iki mənbədən pensiya kapitalı formalaşdıracaq

Məlum olduğu kimi Dövlət Sosial Müdafiə Fondu tərəfindən hazırlanmış "Qeyri-dövlət pensiya fondları haqqında" Qanun layihəsi razılaşdırılması üçün aidiyyəti qurumlara təqdim olunub. Hazırda müvafiq qurumlarla birlikdə müzakirə edilən qeyri-dövlət (özəl) pensiya fondlarının fəaliyyətinin hüquqi, iqtisadi və maliyyə əsaslarının formalaşdırılması ilə bağlı məsələlər üzərində

iş aparılır. Həmin qurumların yekun rəy və təklifləri nəzərə alınmaqla təkmilləşdiriləcək layihənin növbəti ildə parlamentə təqdim ediləcəyi gözlənilir.

Qeyd edək ki, özəl pensiya fondlarının yaradılması sığorta-pensiya sisteminin yeni inkişaf konsepsiyası ilə bağlı sənəddə nəzərdə tutulan prioritetlərdən biridir. Əsas məqsəd işləyənlərin fərdi uçot sistemi bazasının genişləndirilməsi, pensiya təyinatı zamanı sığorta hesabında toplanmış vəsaitlərin şəxsləndirilməsi və digər maliyyə təyinatlı fondlarda toplanmasıdır. Bu siyahıya uyğun olaraq Azərbaycanda özəl pensiya fondlarının yaradılması üçün normativ-hüquqi sənəd hazırlanmasına qərar verilib.

Özəl pensiya fondu nədir?

Özəl pensiya fondları qeyri-dövlət pensiya fondudur və beynəlxalq təcrübədə neçə illərdir ki, geniş istifadə edilir və alternativ pensiya yığımıdır. Bu cür fondlar sosial sığorta vəsaitlərinin dövr etdirilməsini, pensiyanın təyinatını və ödə-

Özəl fondlarla dövlət fondlarının fərqi könlüllük prinsipinə söykənəkdir. Fond və vətəndaş arasında imzalanan müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq onun hər ay məşğul və yaxud gəlirlərinin bir hissəsindən köçürdüyü pullar alternativ pensiya yığımına çevrilir. Həmin vəsaitin hansı faiz və şərtlərlə və neçə müddətə geri qaytarılması tərəflərin razılaşma-

görə, bəzi hallarda bank depozitlərinə bənzəyir. Çünki banklara da vətəndaş pul qoyur və dividend əldə edir. Ancaq fondun təminatlı vəsaitləri ilə bank dividendləri arasındakı onun birbaşa sosial məzmunlu olmasıdır. Belə ki, fonda toplanan pullar aylıq və ya illik geri qaytarılır, ödənilən vəsaitin məbləğinə görə, hər il artaraq kapital yığımına çevrilir, bu vəsaitlər inflyasiya və s. amillərə görə, sığortalanır. Eləcə

Ölkəmizdə özəl pensiya fondunun yaradılması vətəndaşların iki mənbədən - həm dövlət, həm də özəl fondlar vasitəsilə kapital yığımı təmin etməklə daha etibarlı və böyük pensiya vəsaiti almaqna imkan yaradacaq. Eyni zamanda, qeyri-

Dövlətin sosial vergisindən qaçmaq olmaz

tutu kommersiya strukturu və ona görə də bu fondun fəaliyyətə başlaması o demək deyil ki, vətəndaşlar icbari sosial sığorta haqqından azad olunacaqlar, yəni Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna aylıq 3 faiz həcmində vəsait ödəməyəcəklər. Çünki Dövlət Fondu fərdi uçot sistemində uyğun olaraq hər bir vətəndaşın gələcək pensiya təminatı üçün öhdəliklərin məcburi ödəniş mənbəyidir. Ona görə də məcburi sosial sığorta haqqından heç kim imtina edə bilməz. Qeyri-dövlət pensiya fondlarının yığımları, yəni sosial sığorta haqları isə məcburi qaydada deyil.

E.CƏFƏRLİ

Fonda toplanan pullar aylıq və ya illik geri qaytarılır, ödənilən vəsaitin məbləğinə görə, hər il artaraq kapital yığımına çevrilir, bu vəsaitlər inflyasiya və s. amillərə görə, sığortalanır. Eləcə də özəl fondlarda kapitalın qorunması riskləri idarə olunur, vətəndaşın pensiyasının gəlir artımı baxımından yaxşılaşmasını təşviq edir

nilmə-sini həyata keçirən bir qurum kimi formalaşdırılır. Dövlət pensiya fondlarından fərqli olaraq özəl pensiya fondu əhalinin öz qazancı hesabına yığdığı təqaüdlərin saxlanması üçün yaradılan bazardır.

sından asılıdır. Bir çox ölkələrdə bu rəqəm 12-15 il arasında müəyyənəşir. Bundan aşağı olan müddət çərçivəsi də var. Özəl pensiya fondlarına toplanan vəsaitlər təyinatına

lın qorunması riskləri idarə olunur, vətəndaşın pensiyasının gəlir artımı baxımından yaxşılaşmasını təşviq edir.

Dünyada 300-dən çox özəl pensiya fondu fəaliyyət göstərir

Hazırda Almaniya, Böyük Britaniya, İrlandiya, Türkiyə və s. ölkələrdə özəl təqaüd fondları fəaliyyət göstərir. Amerika və Asiyada da fərdi pensiya fondlarının fərqli model-

fərdi pensiya modelləri ümumi olaraq bir mexanizmə əsaslanır, bu da vətəndaşların aylıq gəlirlərinin bir hissəsi-

təxminən 1-2 faiz intervalında pullarını həmin fonda köçürürlər. Özəl fondlar həmin vəsaitləri investisiya məqsədilə yığır və müxtəlif iqtisadi sahələrə sərmayə, maliyyə investisiyası kimi yönəldir, dividendlər əldə edir. Hə-

dövlət pensiya fondlarının yaranması pensiya sığorta sistemində rəqəbəti formalaşdırmaqla yanaşı, DSMF-nin dövlət büdcəsinin transferlərindən asılılığını da azalda bilər. Özəl pensiya insti-

Dünyada 300-dən çox özəl pensiya fondu mövcuddur ki, onların toplam idarə olunan aktivləri təxminən 24 trilyon ABŞ dolları təşkil edir. Dünya ölkələrində tətbiq edilən fərdi pensiya modelləri ümumi olaraq bir mexanizmə əsaslanır, bu da vətəndaşların aylıq gəlirlərinin bir hissəsinin dividend xarakterli yığımlara yönəldilməsidir

ləri mövcuddur. Ümumilikdə, dünyada 300-dən çox özəl pensiya fondu mövcuddur ki, onların toplam idarə olunan aktivləri təxminən 24 trilyon ABŞ dolları təşkil edir. Dünya ölkələrində tətbiq edilən

nin dividend xarakterli yığımlara yönəldilməsidir. Belə ki, vətəndaşlar hər ay məşğullarından ödədiyi sosial sığorta haqqından əlavə,

yan şəxs pensiya yaşına çatmasa, həmin kapital dərhal onun varislərinə ötürülür. Varis o pulu birdəfəlik və ya hissə-hissə götürə bilər.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Məqalə "Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi"nin maliyyə dəstəyi ilə "Ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi" istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

İqlim dəyişikliyi canlı aləmə zərərli təsirinə adan qaldırılması, ətraf mühitin mühafizəsi üçün təxirəsalınmaz tədbirlərin görülməsi bütün dünyanın diqqət mərkəzində dayanır. Ötən ay COP-un 29-cu sessiyasının ölkəmizdə təşkil xalqımızın həyatında əlamətdar tarixi hadisələrdən biri oldu. Qeyd edək ki, bu mötəbər tədbirin ölkəmizdə keçirilməsinin əsasında mühüm səbəblər dayanır. Xüsusilə, davamlı inkişaf çərçivəsində ətraf mühitin qorunması, global ekoloji problemlərin həlli məqsədilə milli və beynəlxalq səviyyələrdə göstərdiyi fəallıq ölkəmizin COP29-a ev sahibliyi etməsinə şərtləndirən mühüm faktorlardan biri idi.

"Sifra doğru" şüarı ilə...

Mühüm tədbirdən sonra ekoloji böhranların aradan qaldırılması, ətraf mühitin qorunması istiqamətində ölkəmizdə aktual müzakirələr davam etməkdədir. Məsələn, bu günlərdə baş tutan "Sifra doğru" şüarı ilə "Sənaye Təhlükəsizliyi Zirvəsi"ni xüsusilə vurğulaya bilərik. Tədbirin keçirilməsində məqsəd Azərbaycanda sənaye təhlükəsizliyi sahəsində mövcud vəziyyəti təhlil etmək və inkişaf perspektivlərini müəyyən etməkdir. Ölkəmizdə 2-ci dəfə keçirilən Sənaye Təhlükəsizliyi Zirvəsində ətraf mühitin mühafizəsi, iqlim dəyişikliyi və iş yerində təhlükəsizlik mövzularında global yeniliklər, innovativ həllər və qabaqçılıq təcrübələr barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Tədbirin "Sinerjiyə enerjiyə" mövzusunda birinci panelində innovasiyaları davamlı, karbonsuz gələcəyə aparan əməkdaşlıq yaratmaq üçün hökumət, biznes və akademik dairələrin birgə təşəbbüsü ilə alternativ enerji mənbələrinə keçidi sürətləndirmək, iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə global səylərə rəhbərlik etmə yolları müzakirə edilib. Tədbirin ikinci paneli isə müxtəlif sənaye liderlərinin "TEDx" formatında çıxışları ilə karbon-suzlaşdırma və SƏTƏM sahəsindəki yenilikləri müzakirə edərək, açıq ünsiyyət və psixoloji təhlükəsizliyin sənaye innovasiyaları və əməkdaşlığın gücləndirilməkdəki rolunu vurğulayıb.

Ətraf mühitin mühafizəsi əsas prioritetlərdəndir

Tədbirdə çıxış edən Ekologiya və təbii sərvətlər nazirinin müavini Vüqar Kərimov bildirib ki, Azərbaycanın iqtisadi inkişaf kon-

sepsiyasında ətraf mühitin mühafizəsi, ekoloji davamlılıq və yaşıl maliyyələşdirmə təşəbbüsləri əsas prioritetlər sırasındadır. O, qeyd edib ki, ekoloji məsuliyyətin artırılması məqsədilə sənaye müəssisələrinin fəaliyyətində müasir idarəetmə alətlərinin tətbiqi diqqət mərkəzindədir: "Bu proseslərdə "yaşıl maliyyələşdirmə" xüsusi rol oynayır. Bu çərçivədə həyata keçirilən layihələr istehsal xərclərinin azalmasına, resursların səmərəli istifadəsinə və

ekoloji təhlükəsizliyin təmin olunmasına xidmət edir. Bu isə ölkədə sosial-iqtisadi islahatların davam etdirilməsinə, innovativ iqtisadiyyatın formalaşdırılmasına və beynəlxalq reytinglərdə ölkənin mövqeyinin güclənməsinə şərait yaradır. Müasir dövrdə dövlət və ictimai sektor arasında səmərəli əməkdaşlığın artırılması, məlumat, təcrübə və fikir mübadiləsinin genişləndirilməsi ölkənin sosial-iqtisadi inkişafına mühüm töhfə verir".

Ekoloji səmərəliliyin artırılması...
V.Kərimovun sözlərinə görə, bu əməkdaşlıq çərçivəsində yaşıl artımın təmin olunması və ekoloji təhlükəsizliyin qorunması xü-

Ekoloji problemlərin həlli üçün...

Mühüm tədbirlər davam edir

susi əhəmiyyət kəsb edir: "Azərbaycanın iqtisadi inkişaf konsepsiyasında ətraf mühitin mühafizəsi, ekoloji davamlılıq və yaşıl maliyyələşdirmə təşəbbüsləri əsas prioritetlər sırasındadır. Bu istiqamətdə istehsal müəssisələrinin öz fəaliyyətini qanunvericiliyə uyğun şəkildə həyata keçirməsi, enerji səmərəliliyinin artırılması və təbii resurslardan səmərəli istifadə vacib şərtlərdən hesab olunur. Eyni zamanda, davamlı inkişaf məqsədilə müəssisələrin əməyin təhlükəsizliyini və işçi sağlamlığını təmin etməsi, ekoloji səmərəliliyi artırmaqla yanaşı, istehsal xərclərini azaltmaq kimi mühüm məqsədlər qarşıya qoyulur".

Bu yanaşma karbon emissiyalarının azaldılmasını əhatə edir

Azərbaycan Sənaye Təhlükəsizliyi Assosiasiyasının sədr müavini Cabir Süleymanlı bildirib ki, "Sənaye Təhlükəsizliyi Zirvəsi" "Sifra doğru" konsepsiyası əsasında təşkil olunub: "Bu yanaşma Azərbaycanın Paris Sazişi çərçivəsində 2030-cu və 2050-ci illərə qədər karbon emissiyalarının azaldılması ilə bağlı götürdüyü öhdəliklərə uyğun olaraq, sənayedə təhlükəsizlik mədəniyyətinin inkişafını və karbon emissiyalarının azaldılmasını əhatə edir. Həmin tədbir Azərbaycanın ev sahibliyi etdiyi COP29 iqlim sammitindən sonra ölkədə iqlim dəyişikliyi ilə bağlı həyata

keçirilən ən genişmiqyaslı tədbirlərdən biridir.

İqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə sosial məsuliyyət

C.Süleymanlı tədbirin məqsəd və məramı haqqında ətraflı məlumat verərək qeyd edib: "Tədbirdə 350-dən çox iştirakçı, o cümlədən dövlət tənzimləyici qurumlarının, özəl sektorun, təhsil müəssisələrinin nümayəndələri və spikerlər iştirak edib. Burada sənaye təhlükəsizliyi çərçivəsində iş yerlərindəki insidentlərin qarşısının alınması, təhlükəsizlik mədəniyyətinin inkişaf etdirilməsi, həmçinin karbon izinin azaldılması mövzuları müzakirə olunub. Bu kontekstdə, dövlət qurumları və özəl sektorun nümayəndələri birgə həll yolları axtarıblar.

"Sənaye Təhlükəsizliyi Zirvəsi" iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə çərçivəsində sosial məsuliyyət, sənayedə təhlükəsizlik və ekoloji dayanıqlılıq məsələlərinin müzakirə edildiyi mühüm bir platforma olaraq ölkənin beynəlxalq təşəbbüslərə verdiyi dəstəyi bir daha nümayiş etdirib. Tədbirin sonunda qəbul edilmiş qərar və tövsiyələrin sənaye sektorunda təhlükəsizliyin artırılması və karbon emissiyalarının azaldılmasına töhfə verəcəyinə ümid edirik".

Yeganə BAYRAMOVA

Siyasi böhran "növbəsi" Almaniyaaya çatdı...

Berlin yeni ilə yeni seçki ilə gedəcək? Şolts 2025-ci ildə "etimad yenilənməsi" etmək niyyətindədir

Avropada mərhələli şəkildə gedən siyasi böhran Almaniya "sərhədində" çatıb. Belə ki, Bundestaq (Almaniya Federativ Respublikası Parlamenti) növbədənəkar iclasında Almaniya kansleri Olaf Şolts etimad məsələsi ilə bağlı debat və səsvermə keçirəcək. Xatırladaq ki, kansler Şolts, konstitusiyanın 68-ci maddəsinə uyğun olaraq, dekabrın 11-də etimad səsverməsi üçün parlamentə yazı-

lı müraciət göndərüb. Hökumət başçısı parlamentdə 25 dəqiqəlik çıxış edəcək, ardınca isə təqribən iki saatlıq fraksiyalararası müzakirələr aparılacaq, daha sonra səsvermə baş tutacaq. Şoltsun Bundestaqa gəlişi ilə müzakirə və səsvermə arasında ən azı 48 saat keçməlidir ki, parlamentarilərin qərar qəbul etmək üçün kifayət qədər vaxtı olsun. Parlamentdə kanslerin öz xahişinin əsaslan-

dırmasını təfərrüatlı şəkildə açıqlaması və ölkənin mövcud daxili siyasi şəraitdə tutmalı olduğu gələcək yolu göstərməsi gözlənilir.

Qeyd edək ki, deputatlar Bundestaqda qüvvələr nisbətini nəzərə alaraq Şoltsa etibar etməkdən imtina etsələr, qanuna görə, Almaniya prezidenti 21 gün ərzində kanslerin təklifi ilə parlamenti buraxmalıdır. Şolts daha

əvvəl müvafiq təkliflə dövlət başçısı Frank-Valter Ştaynmayerə müraciət edəcəyini bildirmişdi. Bundestaqın buraxılmasından sonra 60 gün ərzində yeni seçkilər keçirilməlidir. Həttə Prezident artıq 2025-ci il fevralın 23-də növbədənəkar seçkilərin mümkün keçirilməsini də təsdiqləyib. Onların nəticələrinə əsasən yeni hökumət formalaşacaq, yeni kansler seçiləcək.

"Müttəfiqlərin" istefası istənilirdi...

Mövcud böhran isə bir sıra amillərdən yaranıb. Belə ki, hakim sağ koalisiya daxilində (Almaniya Sosial Demokrat Partiyası - SDP, Yaşılar və Azad Demokrat Partiyası - FDP) büdcə, maliyyə və iqtisadi siyasət, o cümlədən Kiyeve əlavə yardım və sözdə borc ölələrinin yeməli qaydasını ləğv etməkdən qəti şəkildə imtina etmişdi. Bu qaydanın ləğv edilməməsi isə, böyük sosial layihələrə və eyni zamanda, Berlinin indiyədək Ukraynaya hərbi dəstək üçün verdiyi əlavə maliyyə vəsaitinin ayrılmasını qeyri-mümkün edir.

Hələ noyabrın 1-də eks-nazir Lindner Şoltsa Almaniya iqtisadiyyatını böhrandan çıxarmaq planını göndərmişdi. 18 səhifəlik konsepsiya SDP-nin və "Yaşılar"ın müdafiə etdiyi məsələlərə tamamilə zidd idi. Həttə Lindnerin təklifi FDP-li tərəfdarlar tərəfindən tamamilə "iqnor" edildi - sənəd iqtisadiyyat naziri Robert Habeck (Yaşılar) tərəfindən təqdim edilən investisiya planına etiraz kimi qiymətləndirildi. Baş verənlər isə noyabrın 6-da kansler Şoltsun Lindneri vəzifəsindən azad etməsi ilə nəticələndi. Beləliklə, olmaq olar ki, sağ koalisiya dağıldı.

Hökumətdəki vəzifəsinə qoruyub saxlamaq üçün Azad Demokratlar Partiyasından çıxmaq qərarına gələn naqliyyat naziri Volker Vissing istisna olmaqla FDP-dən olan bütün nazirlər istefaya çağırıldı.

Bundestaqın buraxılması qaçılmazdır...

Üzdə böhran hakimiyyət böhranı kimi qiymətləndirilsə də, bir sıra siyasi analitiklər bunu "Şolts planı" adlandırırlar. Belə ki, Şolts özüne "etimad" məsələsinin gündəmə gətirərsə, realıqda onun istefa verməsi mümkünsüzdür - deputatların əksəriyyətinin onun "tələbinin" əleyhinə səs verəcəyi əvvəldən bəllidir. Gözlənilməz hadisə baş verməse, növbədənəkar parlament seçkilərində Sosial Demokratlara rəhbərlik edəcək şəxs elə Şoltsun özü olacaq. Hazırkı kansler böyük ehtimalla planlaşdırılan parlament seçkilərində növbəti dəfə qələbə qazanıb

yenidən hökumətə başılıq edəcəyinə əmin-dir. Qurular arasında siyasi çəkişmələr də genişlənir - hakim sosial demokratlarla Xristian Demokrat İttifaqı (CDU/CSU) arasında uqurum gətdikcə dərinləşir. Yuxarıda da qeyd edildiyi kimi, Prezident Ştaynmayerin kanslerin Bundestaqın buraxılması ilə bağlı təklifini təmin etməkdən imtinası praktiki olaraq mümkün deyil - Prezident bildirmişdi ki, Almaniyanın "sabit səs çoxluğu qazanması və bacarıqlı hökumətə ehtiyacı var". Hazırkı şəraitdə isə bunun işi də yoxdur - kansler müxalifətsiz heç bir qanun qəbul edə bilməyən azlıq hökumətinə rəhbərlik edir. Şolts niyyətinə çatmaq üçün Bundestaqda təmsil

olunan 733 parlament üzvünün ən azı 367-nin səsini qazanmalıdır. SDP-nin kanslərə dəstək göstərəcəyi şübhəlidir. Koalisiyanın "kiçik tərəfdarı" olan Yaşılar isə artıq indidən səsvermədə bitərəf qalmağa qərarına gəlmişlərə açıqlayırlar. Onlar müxalifət partiyalarının siyasi hiylələrinin qarşısını almaq istəyirlər. Bu, ən azı müvəqqəti olaraq parlamentin buraxılması və növbədənəkar seçkilərin keçirilməsinə "əngəllər" yaradacaq. Artıq ikinci mərhələdə Prezident parlamenti buraxdıqdan sonra isə "köhnə" deputatlar öz səlahiyyətlərini yerinə yetirməyə davam edəcək - yeni Bundestaq çağırılana qədər qanunların qəbulu davam edəcək. Paralel olaraq hökumət üzvləri də yeni nazirlər təyin olunana qədər fəaliyyətlərini davam etdirəcəklər.

Almaniya tarixində beş dəfə - 40 il əvvəlki situasiya təkrarlanır

Kanslərə etimad məsələsi AFR tarixində cəmi beş dəfə Bundestaqda müzakirəyə çıxarılıb. Üç dəfə - 1972-ci ildə Villi Brandt, 1982-ci ildə Helmut Koldi.

mut Koldi və 2005-ci ildə Gerhard Şroder dövründə - parlament üzvləri o vaxtkı kanslərlərə etimad göstərməkdən imtina ediblər. İki dəfə - 1982-ci ildə Helmut Şmidt dövründə (1982-ci il konstruktiv etimadsızlıq səsverməsinə istinad etmədən) və

2001-ci ildə Şroderin dövründə - parlamentarilərin əksəriyyəti kanslerləri dəstəklədiklərini bildiriblər və onlar hökuməti davam etdirə bildilər.

Sonuncu dəfə Almaniya hökuməti 40 il əvvəl - 1982-ci ildə bu kimi siyasi böhranla üz-üzə qalıb. Daha sonra FDP "tərəfini dəyişərək" Sosial Demokratlardan Xristian Demokrat və Xristian Sosial Birlik (CDU/CSU) blokuna - Helmut Şmidtə Helmut Kola "keçid etmişdi". Buna səbəb gələcək iqtisadi və sosial siyasətlə bağlı koalisiya daxilində

fikir ayrılıqları olmuşdu. O vaxtkı iqtisadiyyat naziri Otto Lambsdorff (FDP) tərəfindən hazırlanmış və SDP-nin mövqeləri ilə uzlaşmayan təkliflərə görə Şmidt müttəfiqinə inamını itirdiyini açıqlamışdı və Bundestaqdan konstruktiv etimadsızlıq səsverməsi əldə edilən məsələyə baxılmasını tələb etmişdi. Parlament üzvləri isə Helmut Kolu kansler seçmişdi...

P.İSMAYILOV

Suriya: Ankaranın təhlükəsizlik prioritetləri, Qəterin iqtisadi dəstəyi...

Dəməşq post-Əsəd mərhələsinə hazırlaşır

Vüqar Zifəroğlu: Türkiyə ilə Suriya arasındakı sərhəd bölgələrinin yenidən iqtisadi aktivliyə cəlb edilməsi hər iki tərəf üçün faydalı olacaq

Əsəd rejiminin yığılmasının ardından Suriyada yaşanan gərginlik hələ də davam etməkdədir. Türkiyə mətbuatının yaydığı məlumata görə,

Ümumdünya Ərzaq Proqramı (WFP) Suriyada 2,8 milyon insanı qidalandırmaq üçün növbəti altı ayda 250 milyon dollara ehtiyac duy-

duğunu bəyan edib. Bunu WFP -nin Yaxın Şərq, Şimali Afrika və Şərqi Avropa üzrə regional direktoru Korrin Fleyşer "X" hesabında yazıb. O

bildirib ki, suriyalılar çətin an yaşayırlar: "Çoxlu müharibə və qaçqınların daxili yerdəyişməsindən sonra onlar sağ qalmağın astanasındadırlar. Qarşıdakı altı ayda 2,8 milyon insana ərzaq yardımı göstərmək üçün 250 milyon dollara ehtiyacımız var".

Hazırda Türkiyə Suriyaya humanitar yardım göstərməkdədir. Türkiyənin Fövqəladə Halların İdarə Olunması Agentliyinin (AFAD) məlumatında bildirilir ki, terrordan xilas edilən Tel-Rifat bölgəsində yaşayan 625 ailəyə ərzaq bağlamaqları çatdırılıb.

8 min suriyalı Türkiyəni tərk etdi, Danimarka isə 27 min avro verəcək...

Türkiyənin daxili işlər naziri Ali Yerlikaya isə Bəşər Əsəd rejiminin süqutundan sonra Türkiyədən ölkəsinə qayıdan suriyalıların sayını açıqlayıb. Yerlikaya deyib ki, Suriyanın azadlığına qovuşmasından öncə "Türkiyədən ölkəsinə qayıdan suriyalıların dekabrın 6-da 310, dekabrın 7-də 176 və dekabrın 8-də isə 240 nəfərdir. Dekabrın 9-dan 13-ünə kimi isə 8 minə yaxın suriyalı öz vətəninə qayıdıb.

Danimarka hökuməti isə suriyalı qaçqınların könüllü şəkildə öz ölkələrinə qayıtmasını təşviq etmək repatriasiya proqramı təqdim edib. Proqrama əsasən, hər bir qaçqına ölkəsinə qayıdış müqabilində 27 000 avro, hər bir

uşaq üçün isə əlavə 6700 avro maliyyə dəstəyi təklif olunur. Proqramın əsas məqsədi qaçqınların təhlükəsiz şəkildə vətənlərinə qayıdışını təmin etməkdir.

Baş verənlərdən sonra bəzi ölkələrin diplomatik korpusları Suriyada fəaliyyətlərini bərpa ediblər. Belə ki, artıq Türkiyə səfirliyinin önündə ölkənin bayrağı qaldırılıb. Qəter isə çərşənbə axşamı günü Dəməşqdəki səfirliyini yenidən açacağını bəyan edib. Qəter Xarici İşlər Nazirliyindən verilən yazılı açıqlamada, Dəməşqdəki səfirliyin təxminən 13 ildən sonra yenidən fəaliyyətə başlayacağı bildirilir. Bəyanatda deyilir ki, Xəlifə Abdulla Əl Mahmud Qəterin Suriyadakı müvəqqəti işlər vəkili təyin edilib. Qeyd edək ki, Qəter 2011-ci ilin iyulunda Əsəd rejiminin tərəfdarlarının səfirliyə hücumundan sonra Dəməşqdəki səfirliyini bağlamışdı. Bu hücumlar Qəterdə yerləşən Əl-Cəzirə televiziya-

Qəter 13 ildən sonra səfirlik açır...

BBC-nin məlumatına görə, Lemmi Suriyada bütün qrupları əhatə edəcək hökumət görmək istədiklərini də qeyd edib. Lemmi "Kimyəvi silahların nəzarət altına alınmasını, istifadə edilməməsini və şiddətin dayandırılmasını istəyirik" - deyə bildirib. Bu səbəbdən də Britaniya bütün danışıq və təmas imkanlarından istifadə edir

Böyük Britaniyanın xarici işlər naziri Devid Lemmi Britaniyanın terror təşkilatı hesab etdiyi Heyət Təhrir əl-Şam (HTS) ilə

Britaniya təmas qurur, ABŞ tanıyacağını bəyan edir...

"diplomatik təmas" qurduqlarını açıqlayıb. BBC-nin məlumatına görə, Lemmi Suriyada bütün qrupları əhatə edəcək hökumət görmək istədiklərini də qeyd edib. Lemmi "Kimyəvi silahların nəzarət altına alınmasını, istifadə edilməməsini və şiddətin dayandırılmasını istəyi-

Heyət Təhrir əş-Şamın prinsiplərə riayət edəcəyi və inklüziv bir hökumət formalaşdıracağı halda, onu Suriyanın qanuni hökuməti kimi tanımağa hazır olduğunu bildirib. Bunu ABŞ Dövlət katibi Antoni Blinken deyib.

nin 2011-ci ilin martında başlayan Suriya İnqilabı ilə bağlı yayımlarına cavab olaraq həyata keçirilmişdi.

rik" - deyə bildirib. Bu səbəbdən də Britaniya bütün danışıq və təmas imkanlarından istifadə edir. Bu arada ABŞ da

Fidan: Bayden dedi ki, biz Bəşərin gəlməsini istəmirik

Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan Suriyada gedən prosesləri yaxından izlədiklərini bildirib. "Milliyyət" in yaydığı məlumata görə, Fidan "Al Arabiya" telekanalına

Bəzi ölkələrin diplomatik korpusları Suriyada fəaliyyətlərini bərpa ediblər. Belə ki, artıq Türkiyə səfirliyinin önündə ölkənin bayrağı qaldırılıb. Qəter isə çərşənbə axşamı günü Dəməşqdəki səfirliyini yenidən açacağını bəyan edib. Qəter Xarici İşlər Nazirliyindən verilən yazılı açıqlamada, Dəməşqdəki səfirliyin təxminən 13 ildən sonra yenidən fəaliyyətə başlayacağı bildirilir

müsa-hibəsində ölkəsinin Suriyada demokratik sivil hökumətin qurulmasını istədiyini dilə gətirib. Onun sözlərinə görə, rəsmi Ankara Suriyadakı yeni hakimiyyətə kömək edəcək: "Suriyada demokratik mülki hökumət qur-

əvəz etmək fikrində deyil. Tehranın yeni vəziyyətdən xəbərdar olduğunu nəzərə alsaq, Suriyanın mübahisələr meydanına çevriləcəyini düşünmürəm". Nazir "Əl Hades TV"-yə verdiyi müsahibəsində isə deyib ki, 6-7 il əvvəl Suriya müxalifətinin etirazları baş verən zaman hazırkı ABŞ prezidenti Bayden hələ vitse-prezident idi: "O, Türkiyəyə gəldi, prezidentimizlə görüşüb dedi ki, biz Bəşərin gəlməsini istəmirik. Bu, əslində İsrailin baxışı idi. İsrail heç vaxt Bəşərin gəlməsini istəmədi".

Belarus diplomatlarını tam, Rusiya isə qismən çıxarıb...

məlumatında bildirilib ki, "Mövcud vəziyyəti nəzərə alaraq, Belarusun Suriyadakı səfirliyinin diplomatları Minskə geri çağırılıb. Belarusun Suriyadakı səfiri Yuri Sluka məs-

ləhətləşmələr üçün bir müddət paytaxtda olacaq, vəziyyətin dərinə qıymətləndirilməsini aparılması planlaşdırılır". Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin Vəziyyət və Böhran Mərkəzinin Departamenti isə bildirib ki, ölkənin diplomatik missiyasının əməkdaşlarının bir hissəsi Dəməşqdən təxliyə edilsə də, səfirlik fəaliyyətini davam etdirir.

Belarus diplomatları isə bütünlüklə Suriyanı tərk ediblər - Minsk onların təxliyəsində göstərdiyi köməyə görə Moskvaya minnətdarlıq edib. Belarus Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin

Suriyada cərəyan edən siyasi-hərbi proseslərlə bağlı fikirlərini açıqlayan Yaxın Şərq üzrə ekspert Vüqar Zifəroğlu deyib ki, dekabrın 12-də Türkiyə və Qəterin kəşfiyyat rəisləri İbrahim Kalın və Xəlfən Əl-Kəəbi Dəməşqə səfər etmələri, orada keçirdikləri görüşlər kifayət qədər ciddi və məsajlarla yadda qalıb. Yaxın Şərqdə ciddi əhəmiyyətə və təsir gücünə malik hər iki ölkənin kəşfiyyat xidməti kimi strateji əhəmiyyətə malik vəziyyətə gətirən rəsmisiyi Əl-Qolani şəxsən öz mənsibində Dəməşqin qədim Əməvi məscidinə gətirib: "Bu səfərin fonu da isə, ABŞ Dövlət katibi Antoni Blinken də Ankaraya səfər edərək prezident Ərdoğan və xarici

işlər naziri Hakan Fidanla görüşdü. Yeni Suriyanın yenidən şəkilləndirilməsi prosesi, post-Əsəd dövrünə hazırlığa artıq start verilib. Ölkənin həm siyasi, həm iqtisadi cəhətdən yenidən inşası prosesində isə Qəter və Türkiyə ön plandadır. Ankaranın təhlükəsizlik prioritetləri və Qəterin iqtisadi dəstəyi ilə yeni Suriya hökuməti regional integrasiyada mühüm irəlilə-

Suriyanın yenidən inşası...

yişlər əldə edə bilər. Bununla belə, keçmişdəki qarşıdurmalar və etimadsızlıq, bu prosesin qarşısında duran əsas maneələrdir. Realist və pragmatik yanaşma bu problemlərin aradan qaldırılmasında əsas ola-

Rusiya qəbul edir, İran tanımayacağını bildirir...

V.Zifəroğlu diplomatik trafikə bəzi razılaşmaların əldə edilməsindən xəbər verdiyi də istisna etməyib. O, proseslər fonunda, Rusiyanın Suriyada baş verənlərə daha loyallı və yumşaq yanaşmasına, rəsmi Moskvanın nəzarətində olan media orqanları vasitəsi ilə ifadə olunmağa başladığını diqqətə yetirilməli olduğunu deyib: "Buna paralel olaraq isə əksinə İranın ali dini rəhbəri Ayətullah Xameneinin ölkəsinin Suriyanın yeni hökumətini tanımayacağını və hətta bu hökuməti dəvirmək söylərini dəstəkləyəcəyini açıqladı. Yəni ortada mümkün razılaşmadan bu və ya başqa dərəcədə razı və narazı olanlar da var artıq".

P.İSMAYILOV

Türkiyə Suriyaya ticarət, logistika və infrastruktur sahələrində yardım göstərə bilər

yalnız daxili siyasi dəyişikliklərlə deyil, həm də regional güclərin, xüsusilə Qəter və Türkiyənin əməkdaşlığı ilə sıx bağlı olacaq. Bu iki ölkənin Suriyanın gələcəyinə təsiri, həm müharibə dövründəki mövqeləri, həm də onların regional siyasət və iqtisadi maraqları ilə müəyyən olunur. "Həm Türkiyə, həm də Qəter Suriyanın siyasi sabitliyinin təmin edilməsini və ərazi bütövlüyü-

mərkəzləşdirilmiş bir hökumətlə idarə edilməsini istəyir, əsla Suriyanın parçalanmasında maraqlı deyillər. Bu, regionda təhlükəsizliyin təmin edilməsində mühüm rol oynayacaq. Eyni zamanda, həm Türkiyə, həm də Qəter İslam dünyasında daha geniş əməkdaşlıq və dialoq təşəbbüslərinə önəm verir. Post-Əsəd dövründə Suriyanın ərəb və müsəlman dünyasına yenidən inteqrasiya-

Türkiyə ilə Suriya arasındakı sərhəd bölgələrinin yenidən iqtisadi aktivliyə cəlb edilməsi hər iki tərəf üçün faydalı olacaq. Qəterdən başlayaraq Səudiyyə Ərəbistanı, İordaniya və Suriyadan keçərək Türkiyəyə çatmalı, ümumi uzunluğu isə 1500 kilometr olacaq Avropaya qaz kəmərinin çəkilməsi üçün artıq ciddi maneə yoxdur. Bu layihə həm iqtisadi, həm də geosiyasi baxımdan böyük əhəmiyyət daşıyır

sında bu ölkələr strateji əhəmiyyətə malikdirlər. Qəter Suriyanın Ərəb Liqasına qayıdışını dəstəkləyə bilər və ərəb ölkələri ilə əlaqələrin bərpasında vasitəçilik rolunu oynaya bilər. Türkiyə isə hələ də Suriyanın şimalında mümkün PKK/YPG terroruna qarşı mübarizədə yeni hökumətə dəstək verəcək, eyni zamanda, daha çox təhlükəsizlik və sərhəd məsələlərinə fokuslanaraq, yeni hökumətlə əməkdaşlıq edəcək", - deyən ekspert vurğulayıb ki, digər məsələ geosiyasi maraqlarla bağlıdır.

Qəter zəngin təbii qaz ehtiyatları sayəsində geniş maliyyə resurslarına malikdir. Suriyanın infrastrukturunun bərpası və iqtisadiyyatının dirçəldilməsi üçün Qəterin rolu əvəzsiz ola bilər. Türkiyə isə Suriyaya ticarət, logistika və infrastruktur sahələrində yardım göstərə bilər: "Xüsusilə Türkiyə ilə Suriya arasındakı sərhəd bölgələrinin yenidən iqtisadi aktivliyə cəlb edilməsi hər iki tərəf üçün faydalı olacaq. Qəterdən başlayaraq Səudiyyə Ərəbistanı, İordaniya və Suriyadan keçərək Türkiyəyə çatmalı, ümumi uzunluğu isə 1500 kilometr olacaq Avropaya qaz kəmərinin çəkilməsi üçün artıq ciddi maneə yoxdur. Bu layihə həm iqtisadi, həm də geosiyasi baxımdan böyük əhəmiyyət daşıyır".

6-cı Prezident seçildi...

Zurabişvilini hansı tale gözləyir?

Qonşu Gürcüstanın tarixində ilk dəfə yeni qayda ilə prezident seçkiləri baş tutub. Belə ki, dekabrın 14-də parlamentdə 300 nəfərdən ibarət seçki kollegiyası hakim “Gürcü Arzusu - Demokratik Gürcüstan” Partiyasının namizədi Mixail Kavelaşvili-ni Gürcüstanın altıncı Prezidenti seçib.

Parlamentdə Mərkəzi Seçki Komissiyasının açıq iclasında səsvermələrə yekun vurulub. Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri tərəfindən seçkilərin nəticələri barədə məlumat verilib. Bildirib ki, 224 seçici M.Kavelaşvilinin lehinə səs verib. Səsvermədə 225 üzv iştirak edib, bülletenlərdən 1-i etibarsız sayılıb. Prezidentin andıçmə mərasimi dekabrın 29-da, seçki günündən sonra üçüncü bazar günü keçiriləcək.

Siyasi gərginlik şəraitində baş tutan prezident seçkiləri

Gürcüstanda yeni prezident seçkiləri siyasi gərginlik şəraitində baş tutub. Məlumdur ki, son bir ildə qonşu ölkədə artan və iğtişaslara, dövlət çevrilişinə cəhdə qədər genişlənən gərginlik, əslində Gürcüstan-Qərb qarşdurması kimi dəyərləndirilir. Rəsmi Tbilisi siyasi oriyentasiyasını dəyişməkdə, Avropa İttifaqına inteqrasiyadan yayınmaqda,

Rusiyaya meyillənməkdə iştirak olunur. Gürcüstan hakimiyyəti isə Avropa İttifaqına inteqrasiya prosesinin milli dövlətə qarşı şantaj vasitəsinə çevrildiyini bildirərək qəti narahatlığını ortaya qoyub. Hətta Baş nazir İrakli Kobaxidze ölkəsinin 2028-ci ilədək Avropa İttifaqına inteqrasiya prosesini dayandırdığını bəyan edib.

Baş nazirin bu bəyanatından sonra Gürcüstanda Qərbdən maliyyə asılılığına malik olan ayrı-ayrı müxalifət partiyaları və vətəndaş cəmiyyəti təsisatları permanent etirazlara başlayıblar. Müxalifətə liderliyi isə Qərbdə bağlı olan prezident Salome Zurabişvili edir. Onun səlahiyyət müddətinin bitməsinə bir neçə gün qalır.

Yeni seçilən Prezidentdən gözləntilər

Yeni Prezident seçilən M. Kavelaşvili ilk bəyanatını səsləndirib və həyata keçirəcəyi siyasi kursu bəyan edib. O bildirib ki, Gürcüstanın dəyərlərindən və adət-ənənələrindən imtina edərək hansısa bir təşkilata qoşulma-

Zurabişvili üçün “Yeni il qatırı”

Son vaxtlarda Gürcüstanda cərəyan edən siyasi proseslər fonunda prezident Zurabişvilinin gələcək taleyi ilə bağlı müzakirələr aparılır. Xanım prezidentin özü 26 oktyabr parlament seçkilərinin və beləliklə də, prezident seçkilərinin nəticələrini tanıyır və özünü ölkədə yeganə qanuni institut sayır. O, müxtəlif auditoriyalar qarşısında vəzifəsini tərk etməyəcəyini bildirib. İndiki mərhələdə müxalifətə liderlik edən Zurabişvili, ey-

dəcəkl!”

Lakin xanım prezidentin müxalifətin və Avropa dairələrinin dəstəyinə arxalanmasına baxmayaraq, o, postunu tərk etmək məcburiyyətindədir. Bunu qanunvericilik tələb edir. İrakli Kobaxidzenin sözlərinə görə, hazırkı prezidentin parlament seçkilərinin nəticələrini tanıması və yeni parlament seçkilərinə qədər öz səlahiyyətlərindən imtina etməyəcəyi barədə bəyanatının heç bir

Yeni Prezident seçilən M. Kavelaşvili ilk bəyanatını səsləndirib və həyata keçirəcəyi siyasi kursu bəyan edib. O bildirib ki, Gürcüstanın dəyərlərindən və adət-ənənələrindən imtina edərək hansısa bir təşkilata qoşulmasının mənası yoxdur. Onun sözlərinə görə, Gürcüstan hakimiyyəti istənilən məsələ ilə bağlı müzakirələrə açıqdır, lakin Qərbdən müzakirə aparmaq üçün heç bir qarşılıqlı istək yoxdur, sadəcə tənqid var

sının mənası yoxdur. Onun sözlərinə görə, Gürcüstan hakimiyyəti istənilən məsələ ilə bağlı müzakirələrə açıqdır, lakin Qərbdən müzakirə aparmaq üçün heç bir qarşılıqlı istək yoxdur, sadəcə tənqid var. M. Kavelaşvili ölkənin hazırkı prezidenti Salome Zurabişvilinin hökumətlə qarşdurmasını da dəyərləndirib. O qeyd edib ki, Zurabişvili hökumətin siyasəti ilə razılaşmırdırsa, istefa verməli idi.

Qeyd edək ki, M.Kavelaşvilinin Gürcüstan cəmiyyətində müsbət reputasiyası var və o, ölkədə birləşdirici fiqur kimi qəbul olunur. Məhz bu amil də qonşu ölkədə siyasi gərginliyin səngiməsinə öz müsbət təsirini göstərə bilər. Buna böyük ümidlər var. “Kavelaşvilinin Gürcüstanın altıncı prezidenti seçilməsi ölkədə qütbləşmənin səviyyəsini azaldacaq”. Bu barədə Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidze bildirib. “Mən əminəm ki, Kavelaşvilinin bu mühüm vəzifəyə seçilməsi dövlətçiliyin və suverenliyin möhkəmlənməsinə, o cümlədən qütbləşmənin azaldılmasına çox mühüm töhfə verəcək”, - deyərək Baş nazir bildirib.

ni zamanda, kollektiv Qərbin, xüsusilə də vətəndaşlığını daşıdığı Fransanın dəstəyinə arxalanır. Elə bu günlərdə o, növbəti dəfə hökumətin razılığını almadan Notr-Dam kilsəsinin bərpadan son-

əsaı yoxdur: “Zurabişvilinin səlahiyyət müddəti bitən kimi rezidensiyanı tərk edəcək”, - deyərək Baş nazir vurğulayıb.

Eyni zamanda, Zurabişvili üçün daha pis ssenari - həbsə alınmaq ehtimalı da kifayət qədər böyükdür. İndiyədək Gürcüstanda qüvvədə olan qanvericiliyə görə, dövlət təhlükəsizliyi prezident, baş nazir və parlament sədri təyin olunduqları/seçildikləri andan təmin edilir və səlahiyyət müddəti bitdikdən sonra bir il müddətində qalırdı. Artıq postunu tərk etmək məcburiyyətində olan Zurabişvili üçün bir illik toxunulmazlıq hüququ yoxdur. Çünki parlament hakimi “Gürcü Arzusu” Partiyasından gələn qanunvericiliyə düzəliş təklifini qəbul

“Gürcü Arzusu” Partiyası üzvlərinin “Yeni il qatırı”nın Zurabişvilini gözlədiyini söyləmələri onu hiddətləndirib. Zurabişvili sosial şəbəkədə yazıb: “Orbeliani sarayının qarşısında mənim üçün qatar qoyublar... Yaxşı, baxarıq kim gedəcək!”

ra açılış mərasiminə qatılmaq bəhanəsi ilə Parisə səfərə gedib və burada Makronla görüşüb. Onun Makronun vasitəçiliyi ilə ABŞ-nin yeni seçilmiş prezidenti D.Tramp-la görüşü isə uğursuz olub. Belə ki, Tramp xanım prezidentin cənəşənliyinə rəğmən, onun salamını belə könülsüz alıb.

Bu arada Tbilisidəki Orbeliani meydanında “Yeni il qatırı”nın quraşdırılması da Zurabişvilini özündən çıxarıb. “Gürcü Arzusu” Partiyası üzvlərinin “Yeni il qatırı”nın Zurabişvilini gözlədiyini söyləmələri onu hiddətləndirib. Zurabişvili sosial şəbəkədə yazıb: “Orbeliani sarayının qarşısında mənim üçün qatar qoyublar... Yaxşı, baxarıq kim ge-

dirib. Həmin düzəlişə əsasən, keçmiş yüksək vəzifəli məmurlar Konstitusiyasını pozarsa, onların müdafiəsi ləğv ediləcək. İndiki prezidentə qarşı belə bir məhkəmə qərarı var. 2023-cü ilin oktyabrında Konstitusiya Məhkəməsi bəyan edib ki, Gürcüstan prezidenti xaricə işgüzar səfərlər zamanı hökumətin razılığı olmadan beynəlxalq münasibətlər sahəsində nümayəndəlik funksiyalarını həyata keçirib və bununla da Gürcüstan Konstitusiyasının 52-ci maddəsini pozub. Beləliklə, səlahiyyət müddəti bitəndən sonra S.Zurabişvilinin dərhal məsuliyyətə cəlb olunması ehtimalı böyükdür.

Mübariz ABDULLAYEV

Böyükklər üçün uşaq kitabı

Antuan de Sent-Ekzüperinin

“Balaca şahzadə” roman-priççası haqqında

əvvəli ötən sayımızda

Beşinci planet əvvəlkilərdən də balacadır. Bura ancaq bir fənər, bir də fənərçi sığır. Evi, küçəsi, sakinləri olmayan bir planetdə fənər nəyə gərəkdir - uşaq anlamır. Qabaqlar fənərinin dincəlməyə də vaxtı olmmuş, fənəri səhərlər söndürüb axşamlar yandırarmış, ancaq indi bu işi aramsız görür, çünki ondan bəri planetin hərəkət sürəti get-gedə artır. İndi bu planet öz oxu ətrafında bir dəqiqəyə tam dövrə vurur, odur ki, fənərinin nəfəs dərməyə macalı yoxdur.

Altıncı planet beşincidən on dəfə böyükdür. Burada qalın kitablar yazan qoca coğrafiyaşünas məskunlaşıb. O, Balaca şahzadənin təmsilində yeni bir səyyahın gəlişinə sevinir. Qoca alim öz planetində çayların, dənizlərin, dağların, səhraların, səhərlərin, kəndlərin olub-olmadığından xəbərsizdir. Uşaq bunun səbəbini soruşanda qoca deyir ki, o, səyyah deyil, coğrafiya alimidir, özü də çox vacib işlə məşğuldur, onun gəzməyə, görməyə vaxtı yoxdur. Alim gecə-gündüz kabinetində oturub səyyahların danışdıqlarını qeyd alır, sonra onları başqalarının dedikləriylə tutuşdurub doğruluğunu yoxlayır. Söhbətin sonunda qoca alim Balaca şahzadəyə Yer planetinə baş çəkməyi məsləhət bilir.

Göründüyü kimi, kiçik qəhrəmanın dolanmış planetlər cəhənnəmin qatlarına bənzəyir. Burada hər kəs öz cəhənnəminə vasilə olunub, hamı təkamüllü kamerasında Səzif əməyinə məhkum olunub.

Bu cəhənnəm epizodları, əlbəttə, həm də parodiyadır: birinci səhnə vaxtı keçmiş, çürümüş, ciddiyləni itirmiş monarxiya quruluşuna, aristokrat ədəllərinə, ikinci səhnə saxta kübar davranışlara, snob əxlaqına, üçüncü səhnə meşşan həyat tərzinə, dördüncü səhnə tamahkar, həris burjuə əxlaqına, beşinci səhnə absurda varmış proletar əməyinə, altıncı səhnə həyatdan uzaq düşmüş kabinet alimlərinin yalançı elmi bəsiyyətə ironiyadır.

Nəhayət, Yer planeti! Burada yüz on bir kral, yeddi min coğrafiyaşünas, doqquz yüz min işbaz, yeddi milyon yarımlı əyyaş, üç yüz on bir milyon şöhrət düşgünü - cəmi-cümlətanı iki milyarda yaxın yaşlı adam yaşayır. Yerin böyüklüyünü təəssüvür etmək üçün bunu da demək lazımdır ki, elektrik enerjisi kəşf olunana qədər burada dörd yüz altmış iki min beş yüz on bir fənərçi xidmət göstərmiş. İnsanlar bu planetdə çox yer tutmurlar, əgər yerin iki milyard sakinini mitinqdə olduğu kimi bir yerə yığılsa, eni-boyu iyirmi millik əraziyə sığışar.

Yerə ənənə Balaca şahzadəni ilk qarşılayan qızılı səhra ilan olur. İlan ona öz qüdrətindən söz açıq, deyir ki, onun toxunduğu hər kəs gəldiyi yerə qayıdır. Vaxtı çatanda o da ilanın kəramətindən yararlanıb. Balaca şahzadə ulduzlu göyü seyrə dalıb fikirlilikli soruşur: “Bilmək istədim, görən ulduzlar niyə belə işıq saçır? Yəqin ona görə ki, gec-tec hər kəs öz ulduzunu axtarıb tapıb bilsin. Bax, mənim planetim düz başımın üstündədir, ancaq necə də mənə uzaqdır!”

Səhrada bir inli-cinli gözə dəymir. Qum dərəsini xeyli dolaşandan sonra uşaq üç ləçəkli balaca bir çəpəyə rast gəlir, ondan adamları soruşur. Səhra çiçəyi bir zaman yamından ötmüş karvanı xatırlayır: “Adamlar! Burada cəmi altı-yeddi adam var. Mən onları neçə il qabaq görmüşəm. Onların yeri-yurdu bilinmir. Adamların kökü yoxdur, külək onları hara gəldi aparır”.

Qumlu çöllərdən, qayalıqlardan, qarlı dağlardan keçən Balaca şahzadə, nəhayət, bir yola çıxır. Bütün yolların son ucu insanla calanır.

Onun qarşısında bir qızılqul bağçası açılır. Balaca şahzadə çox pejmürdə olur; andı-yəcən elə bilirdi onun qızılqul bütün kainətdə təkdir. İndi budur, yalnız bir bağda beş min qızılqul! Uşaq özünü cəmənləyə yığıb ağlayır.

Bu vaxt alma ağacının altında tülkü peyda olur. Tülkü deyir ki, həyatı çox darıxdırıcı keçir, o, toyuqları güdür, ovçular onu. Sonra onlar dostlaşırlar, müdrik tülkünün məsləhətiylə oğlan qızılqul bağçasına bir də, yenidən, daha dərinə nəzər yetirir, gördüyünün mahiyyətinə dalır (Hüссерlin fenomenoloji reduksiyasını xatırlayaq), anlayır ki, bu güllərin heç biri onun öz planetində bəslədiyi, nazını çəkdiyi qızılqul deyil. Onun dünyasında açmış qızılqul bu güllərin əsl, orijinalı, ideyasıdır. O gül əbədidir, bu güllər fani. Müəllif burada donjuanlıqla donkixotluğu, absurdluqla idealizmi qarşı-qarşıya qoyur, dini-mistik təfəkkür daşıyıcısı kimi ikinciincin tələfini tutur.

Ayrılanda tülkü ona vəd verdiyi sirri açıq: “Mənim sirrim çox sadədir: yalnız ürək

sərrast görür, ən vacib olanı gözə görə bilməzən”. Hiss olunur ki, bu tülkünün ulu babaları müsəlman dərvişlərindən, xristian mistiklərindən yaxşıca dərslər alıblar.

Mavi planetdə bir xeyli gözəb dolaşandan, adamları, heyvanları, bitkiləri sorğusuala tutandan sonra Balaca şahzadə yenə səhraya, yaşa dolmuş surətinin yanına qayıdır. Pilot gərgin iş başındadır, təyyarənin motoruyla əlləşir. Susuzluq onu üzüb, bir az da keçsə, diri-diri yanmaq təhlükəsi var. Uşaq deyir ki, o da su istəyir. “Demək, sən də yanğı nə olduğunu bilirsen?” - təyyarəçi ondan soruşur. Balaca şahzadə ona çox sadə cavab verir: “Ürəyin də suya ehtiyacı var...”

Onlar qum üstünə çöküb xəyala dalırlar. “Ulduzlar çox gözəldir, - uşaq deyir, - hardasa oralarda bir çiçək bitib, gözə görünməsə də...” Təyyarəçi ay işığında dalğalı quma baxıb onun dediklərini təsdiqləyir. “Səhra da gözəldir, - Balaca şahzadə sözünə davam eləyir. - Bilirsənmi səhra niyə gözəldir? Çünki onun altında bulaqlar yatır...”

Beləcə, adı gözə görünməyən uşaq qəlbinin fəhmi, ruhun gözü aydın seçir. Tülkünün həqiqəti özünü doğruldur, təyyarəçi uşağın bələdçiliyi sayəsində səhrada su quyusu tapır. Balaca şahzadə quyunun ruhunu oyadır, su cəlvələyib oxumağa başlayır. Ruha çilənən saf bulaq suyu yanğıni söndürür.

Sonra Balaca şahzadə pilota deyir: “Sənin planetində adamlar bir bağçada beş min qızılqul becərilir, amma yenə axtardıqlarını tapa bilmirlər... Ona görə ki, gözləriniz korudur, ürəklə axtarmaq lazımdır”.

Artıq onun yerə enişinin bir ili tamam olmaq üzədir. Bu, o deməkdir ki, vaxt-vədə yetişməkdədir, qayıtmaq zamanı gəlib.

Göy üzündə hər kəsin öz ulduzu, öz planeti, öz ələmi var. Yer üzündə ruhların görüş yeri, hamının ortaq dünyasıdır. Əcəli çatanda hər kəs torpaqdan aldığı borcu geri qaytarıb öz ələminə çəkilir. Ruha yalnız sevilənlər, sevgilər qalır, qalan hər şey zibil torbası kimi can quyusuna atılır. “O dünya” deyilən şey hər kəsin sevgisi boyda, sevdiliyə qədərdir, qalanı bu dünyada qalır, daha doğrusu, heç qalmır da, puça çıxır, kirə çıxır, hişə çıxır.

Bir ilin tamamında Balaca şahzadə öz planetinə qayıtmaq üçün ildən yardım istəyir. Yuxulu təyyarəçi uşağın uzaqlaşmağından duyduğu düşmə, xəbər tutanda isə xeyli gec olur - zəhər artıq cismi ruhdan ayırmıqdadır. “Mənim bədənəm çox ağırdır, - Balaca şahzadə deyir, - onu daşıyıb apara bilmərəm... Ancaq sən qəm etmə, bu, köhnə dəridən çıxmaq, qabıq qoymaq kimidir...”

Əgər qədim zamanlarda yazılmış olsaydı, “Balaca şahzadə” əsəri dini ədəbiyyat siyahısına salınar, bəlkə də Bibliyada yer alardı. “Yalnız Ruhun toxunuşuyla torpaq döndürən İnsan olur” deyənlə müəllif öz bələli əsrində həmin o qədim müdriklərin, haqq aşığı peyğəmbərlərin varisi, həqiqət divanələrinin tərcüməni kimi danışır.

Bu roman-priçkanı yazıb başa gətirəndən iki il keçmiş-keçməmiş iyirminci yüzilliyin ən işıqlı, ən imanlı qələm adamlarından biri, iki dünya savaşının xarabalıqları arasında haqqa inanımı, peşəkar qatillərin belə əl-qolunu bağlayan nurlu təbəssümünü itirməyən Antuan de Sent-Ekzüperi neçə ildir qeyb ələminə baş vurmuş Balaca şahzadəsinin sağlığıyla göylərə çəkildi. Özü də elə ustalıqla yox oldu, izini elə itirdi ki, fələyin elçilərinə tozunu da təhvil vermədi. Onun haqqında düşündəndə mənə elə gəlir doğma planetinə təyyarəsi, cismi qarışıq uçub. Hər nədirsə, dünya durduqca qırx dörd yaşında qalacaq, nə özü, nə təyyarəsi, nə də Balaca şahzadəsi qocalacaq.

Uşaqlıqdan bağban olmağı arzulamışdı. İndi yaqın Balaca şahzadənin özülə kimi balaca planetində bağ ekir, bağca salır, qızılqullər becərir. Ancaq yox, o planetdə birçə gül bəsləmək də bəs eləyər. O birçə gülün bu dünyada milyard-milyard nüsxəsi açır, milyard güldən o bir güllün qoxusu gəlir. Necə ki, Balaca şahzadənin də Yer planetində səkkiz milyard nüsxəsi var. Hələ neçə milyardı da Meterlinkin mavi sarayında növbə çəkir, doğulmağa bəhanə axtarır, öz toruna, tələyinə doğru yol gəlir...

F. Uğurlu

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544 F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Azərmetbuatıayımı” ASC - 0124411991, “Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Daim artan hərbi potensialımız

Müdafiə Sənayesi Nazirliyi işçilərinin bayramıdır

Milli iqtisadiyyatın mühüm seqmentlərindən biri olan müdafiə sənayesi dövlət suverenliyimiz və ərazi bütövlüyümüzün təmin edilməsində mühüm rola malikdir. Hələ sovet hakimiyyəti dövründə res-

publikamızda ağır maşınqayırma və hərbi sənaye kompleksi müəssisələrinin tikilməsi üçün təşəbbüslər göstərilib. Həmin dövrdə işə salınmış bir sıra zavodlar, elm-istehsalat sahələri hazırda ölkəmizin müdafiə sənayesinin mövcud potensialının mühüm bir hissəsini təşkil edir. Müstəqil dövlət quruculuğu dövründə düşmən işğalına məruz qalan ölkəmizin müdafiə po-

tensialının yaradılması üçün məqsədyönlü işlər aparıb.

Bu gün Azərbaycan Ordusu ən yaxın müttəfiqi olan Türkiyənin hərbi modeli əsasında formalaşdırılıb. Belə ki, orduya sərf olunan xərclərin artırılması, yeni bölmələrin, milli müdafiə institutlarının yaradılmasını və xüsusi təyinatlıların sayının artırılmasını nəzərdə tutan bir sıra yeni hərbi isla-

hatların aparılması da məhz türk modeli əsasında həyata keçirilib.

Prezident İlham Əliyev vaxtilə çıxışlarından birində ordu quruculuğunda əldə olunmuş uğurlarımızın erməni faşizmini qorxuya saldığını vurğulayaraq demişdi: “Onlar da yaxşı bilirlər ki, Azərbaycan Ordusu istənilən anda düşməne sarsıdıcı zərbə endirə bilər. O zərbə nəticəsində neinki Qarabağda, Ermənistanda da vəziyyət başqa istiqamətdə inkişaf edə bilər”.

Hərbi qüdrətimizin artırılması davam edir...

Hər bir Azərbaycan vətəndaşının qürur mənbəyi olan Silahlı Qüvvələrimizin daha müasir silah, sursat və hərbi texnika ilə təchiz edilmə-

tırılması, müdafiə qabiliyyətinin daha da inkişaf etdirilməsi məqsədilə yaradılmış Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin bugünkü nailiyyətləri dövlət başçısının bu sahədə həyata keçirdiyi davamlı siyasətin və göstərdiyi yüksək diqqətin nəticəsində mümkün olub.

Xüsusilə qeyd olunmalıdır ki, Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin fədakar və zəhmətkeş kollektivi daim dövlətimizin yüksək diqqət və qayğısı ilə əhatə olunur. Ölkənin müdafiə sənayesinin gələcək inkişafına tökan verən layihələrin qəbulu, işçilərin maddi rifahının yaxşılaşdırılması və görülən digər tədbirlər müdafiə sənayesi işçilərində dərin minnətdarlıq və sonsuz ehtiram hissləri doğurmaqla yanaşı, onların üzərinə əlavə məsuliyyət də qoyur.

Yeganə BAYRAMOVA

Hərbi sənaye kompleksimizin inkişafında böyük töhfə

Ölkə başçısı müdafiə sənayesinin inkişafını daim diqqətdə saxlayır, gücləndirilməsi və modernləşdirilməsi üçün zəruri tədbirlər həyata keçirir. Məhz İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə 2005-ci ildə Azərbaycanın Müdafiə Sənayesi Nazirliyi yaradılıb, bir sıra zavodlar, istehsal sahələri, elmi tədqiqat mərkəzləri və Aerokosmik Agentlik onun tərkibinə verilib. Bu addım ölkəmizin hərbi sənaye kompleksinin əsaslı şəkildə yenidən qurulmasına və onun müdafiə qüdrətinin möhkəmləndirilməsinə böyük töhfə verib. Nazirliyin 23-dən

çox müəssisəsində ən müasir texnologiya və avadanlıqla təchiz olunan 50-dən çox yeni istehsal sahəsi

yaradılıb. İstehsal sahələrində müasir tələblərə cavab verən rəqəmsal, proqram təminatlı 25-dən çox müəssisə texnoloji xətt və avadanlıqlar quraşdırılıb. 2200-dən çox müxtəlif təyinatlı dəzgah, 10 minlərlə cihaz, alət və tərtibatlar alınaraq istismar üçün müəssisələrə verilib.

Yeri gəlmişkən, bu gün Müdafiə Sənayesi Nazirliyi (MSN) işçilərinin peşə bayramı günüdür. Prezident İlham Əliyevin 2009-cu il 10 noyabr tarixli Sərəncamı ilə hər il dekabrın 17-si ölkəmizdə MSN işçilərinin peşə bayramı günü kimi qeyd edilir.

2005-ci ildə Azərbaycanın Müdafiə Sənayesi Nazirliyi yaradılıb, bir sıra zavodlar, istehsal sahələri, elmi-tədqiqat mərkəzləri və Aerokosmik Agentlik onun tərkibinə verilib. Bu addım ölkəmizin hərbi sənaye kompleksinin əsaslı şəkildə yenidən qurulmasına və onun müdafiə qüdrətinin möhkəmləndirilməsinə böyük töhfə verib. Nazirliyin 23-dən çox müəssisəsində ən müasir texnologiya və avadanlıqla təchiz olunan 50-dən çox yeni istehsal sahəsi yaradılıb. İstehsal sahələrində müasir tələblərə cavab verən rəqəmsal, proqram təminatlı 25-dən çox müəssisə texnoloji xətt və avadanlıqlar quraşdırılıb. 2200-dən çox müxtəlif təyinatlı dəzgah, 10 minlərlə cihaz, alət və tərtibatlar alınaraq istismar üçün müəssisələrə verilib

miş iş rejimində çalışıb. Bu dövlət orqanının monolit kollektivinin 72 üzvü qanlı döyüşlərdə iştirak edib, üç əməkdaşı qəhrəmancasına həlak olaraq şəhidslik zirvəsinə ucalıb, 7 işçisi yaralanaraq qazi olub.

si, milli müdafiə sənayesinin təkmilləşdirilməsi və müdafiə təyinatlı məhsulların yerli istehsalının genişləndirilməsi istiqamətində zəruri tədbirlər davam edir. Sözsüz ki, Azərbaycanın hərbi qüdrətinin ar-

Tarixi qələbəmizə töhfələrini veriblər

İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ərazi bütövlüyümüzün təmin edilməsində başlıca rol oynayan, Azərbaycanın hərbi salnaməsinin qızıl səhifəsini yazan Silahlı Qüvvələrimizin Vətən müharibəsində qazanılan tarixi qələbəsinə Müdafiə Sənayesi Nazirliyi öz

layiqli töhfələrini verib. Əks-hücum əməliyyatında Silahlı Qüvvələrin silah, sursat, hərbi-xüsusi texnika, pilot-suz uçuş aparatları və digər məhsullar ilə fasiləsiz təmin edilməsi üçün Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin tabeli qurumları və müəssisələri gücləndiril-

AMADA-nın təşkilatçılığı ilə keçirilən beynəlxalq konfransın açılışı olub

Azərbaycan Milli Antidoping Agentliyinin (AMADA) təşkilatçılığı, Gənclər və İdman Nazirliyinin dəstəyi ilə Bakıda “Təmiz qələbə: Olimpiya ilinə yenidən baxış” adlı beynəlxalq konfransın açılış mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbir Azərbaycan Dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başlayıb. Konfransın antidoping sahəsində təcrübələrin paylaşılması baxımından əhəmiyyətindən bəhs edən gənclər və idman nazirinin müavini Mariana Vasileva bütün idmançılara təmiz qələbə arzulayıb.

Konfransa onlayn formatda qoşulan Ümumdünya Antidoping Agentliyinin (WADA) prezidenti Vitold Banka Azərbaycanın olduqca önəmli tədbirə ev sahibliyi etdiyini bildirib. O, bu yığıncağın əsas hədəfinin Azərbaycanla yanaşı, digər ölkələrdə də dopingə qarşı mübarizənin inkişafına töhfə vermək olduğunu söyləyib. AMADA ilə əməkdaşlığın faydalı olduğunu deyən WADA rəhbəri birgə fəaliyyətlə yeni uğurlara nail olacaqlarına inam ifadə edib. V.Banka konfransın gələn il ilk dəfə Asiya ölkəsində - Cənubi Koreyada keçiriləcəyini də diqqətə çatdırıb.

AMADA-nın icraçı direktoru Təh-

minə Tağı-zadə isə 2024-cü ili AMADA üçün uğurlu hesab edib. O, il ərzində mindən çox doping testinin aparıldığını, 50-dən çox seminar və vebinərin təşkil olunduğunu və 2 mindən çox iştirakçının antidopinglə bağlı məlumatlandırıldığını vurğulayıb. Azərbaycanın gələcək illərdə də beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi edəcəyini qeyd edib.

Sessiyalar üzrə davam edən konfransda “Paris-2024” Yay Olimpiya Oyunlarının yekunlarına nəzər salınıb, dopingin aşkarlanmasında yenilikçi tədqiqatlar və gələcək çağırışlar, nəzarət prosesində dəqiqlik, Olimpiya antidoping söylərində əldə olunan nailiyyətlər, antidopingdə təhsil və elmin öncüllüyü kimi mövzular müzakirə olunub.

Konfrans çərçivəsində AMADA və “Gilavar” Foto Klubunun birgə təşkil etdiyi “Olimpiya ruhu: Qələbə və məğlubiyyətdən kənar” adlı beynəlxalq müsabiqənin qalib fotolarından ibarət sərgi nümayiş olunub.

Tədbirin məqsədi antidoping sahəsindəki təcrübə və biliklərin artırılması, elmi araşdırmaların dəstəklənməsi, həmçinin idmançılar və idman ictimaiyyəti arasında dopingə qarşı mübarizənin və maarifləndirmənin gücləndirilməsindən ibarətdir.

Azərbaycan Şahmat Federasiyası ilə yekun vurub, fərqlənən şahmatçılar mükafatlandırılıb

Azərbaycan Şahmat Federasiyası (AŞF) ilin yekunları ilə bağlı tədbir keçirib

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbir Dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başlayıb.

Azərbaycan Şahmat Federasiyasının birinci vitse-prezidenti Faiq Həsənov təqvim üzrə ölkəmizdə yerli və beynəlxalq yarışların yüksək səviyyədə təşkil edildiyini bildirib. O, Ümumdünya Şahmat Olimpiadasından öncə millinin yarışlara ciddi hazırlaşması üçün Avropadan təcrübəli mütəxəssislərin dəvət olunduğunu xatırladı. Qurum rəsmisi kişilərdən ibarət yığmanın Olimpiadadakı çıxışını uğurlu qiymətləndirib.

AŞF-nin prezidenti Mahir Məmmədov 2024-cü ilin ölkə şahmatı üçün maraqlı keçdiyini vurğulayıb. O, Azərbaycan çempionatlarında bütün şahmatçıların çıxışının məcburi olacağını deyib. M.Məmmədovun sözlərinə görə, növbəti seçimədək Azərbaycan millisinin üzvlərinə tutduqları reytingə uyğun olaraq təqəüd ayrılacaq.

Gənclər və idman naziri Fərid Qayıbov da ilin Azərbaycan şahmatı

üçün uğurlu alındığını bildirib. O, Üliyevə Fətəliyevanın şəxsi Avropa çempionatında qızıl medal qazanan ilk azərbaycanlı xanım şahmatçı olmasını 2024-cü ilin ən yaddaqalan və unudulmaz hadisələrindən biri kimi dəyərləndirib. Nazir Prezident İlham Əliyevin idmana göstərdiyi diqqət və qayğı sayəsində idmançılarımızın tarixi qələbələr əldə etdiklərini diqqətə çatdırıb.

Ardınca Azərbaycan şahmatının 2024-cü ildə keçdiyi yola videoçarx vasitəsilə nəzər salınıb.

Fətəliyeva, 20 yaşlı qızlar arasında keçirilmiş dünya çempionatında bürünc medal qazanan Ayan Allahverdiyeva və V Avropa Universitet Oyunlarında rapid turnirində birinci, blitzdə isə ikinci yeri tutan Vüqar Manafovla Elmar Atakişiyevə təşəkkürnamə və pul mükafatı təqdim olunub.

Konkisürənlərimiz beynəlxalq turnirdə gümüş medal qazanıblar

Azərbaycanı fiqurlu konkisürmənin buz üstündə rəqəsləndirən və beynəlxalq yarışlarda təmsil edən Maksim Uzerbi və

Aleksandr Kolosovski cütliyi Ruminianın Otopeni şəhərində keçirilən “Edu Sport Trophy” turnirində uğurla çıxış edib.

Azərbaycan Qış İdmanı Növləri Federasiyasından AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, onlar 8 cütlik arasında 2-ci yeri tutublar.

Hakimlərdən 160.26 xal alan Azərbaycan təmsilçiləri gümüş medala layiq görülüblər.

